

TENTO PROJEKT JE SPOLUFINANCOVÁN EVROPSKOU UNIÍ (EVROPSKÝM SOCIÁLNÍM FONDEM), STÁTNÍM ROZPOČTEM ČESKÉ REPUBLIKY A KRAJEM VYSOČINA

MAPOVÁNÍ POTŘEB UŽIVATELŮ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB V BYSTRICI NAD PERNŠTEJNEM

**na základě dotazníkového průzkumu mezi uživateli sociálních služeb
uskutečněného v prosinci 2006**

Vypracovala: Agora Central Europe
Petra Rezka 12
Praha 4
www.agora-ce.cz

Obsah

strana

<u>I. Metodologie</u>	2
<u>II. A – Senioři, osoby se zdravotním postižením, mentálním postižením, duševním onemocněním a jejich rodiny</u>	4
<u>II. B – Rodiny, děti a mládež, osoby ohrožené závislostmi, osoby v sociální krizi</u>	15
<u>III. Shrnutí</u>	26

I. Metodologie

Dalším krokem v rámci projektu KPSS byla analýza potřeb uživatelů sociálních služeb ve městě Bystřice nad Pernštejnem. Tato fáze projektu se již z velké míry odvíjela od aktivní činnosti pracovních skupin. Odborně a metodicky zajišťovala přípravu průzkumu potřeb uživatelů sociálních služeb Agora CE. Obsahová náplň do značné míry záležela na rozhodnutí a shodě jednotlivých pracovních skupin.

Na začátku projektu byly nastaveny **tři pracovní skupiny**, které se zaměřují na různé cílové skupiny uživatelů.

1. pracovní skupina: **senioři, zdravotně postižení včetně mentálně postižených a osoby s duševním onemocněním**
2. pracovní skupina: **rodina, děti, mládež, mládež ze sociálně slabších rodin, osoby ohrožené závislostmi**
3. pracovní skupina: **osoby v přechodné krizi, osoby nepřizpůsobivé, bezdomovci, nezaměstnaní, osoby navracející se z výkonu trestu**

Nicméně v praxi se zatím nedaří naplnit třetí pracovní skupinu a rovněž pro analýzu potřeb uživatelů sociálních služeb určených těmto skupinám potřebných, jsou jmenovaní uživatelé těžko „uchopitelní“. Pro potřebu mapování uživatelů se pokusila 2. pracovní skupina suplovat aktivity skupiny třetí.

Na schůzkách jednotlivých pracovních skupin byl vytvořen dotazník, jehož úkolem bylo odhalit zkušenosti se službami, potřeby a problémy uživatelů různých sociálních služeb ve městě. Dále jejich spokojenost se službami, poptávku po jiných službách, které ve městě chybí, nebo náměty na celkové zkvalitnění života jednotlivých skupin uživatelů ve městě (např. seniorů, zdravotně postižených občanů atd).

Organizačně zajišťovala průběh průzkumu koordinátorka projektu, která rovněž dohlížela na distribuci dotazníků. Většina dotazníků byla distribuována prostřednictvím poskytovatelů služeb ve městě. Celkem byla rozdána více než tisícovka dotazníků.

V průběhu měsíce prosince byl finální dotazník distribuován mezi uživatele, kteří jej posléze vyplněný vrátili zpět přímo poskytovatelům nebo na určených sběrných místech. Poskytovatelé se takto snažili oslovit všechny své uživatele a případně jejich rodiny.

V rámci jednotlivých cílových skupin uživatelů soc. služeb jsme získali různé počty dotazníků:

- skupina senioři a zdravotně postižení** – bylo distribuováno 500 ks dotazníků
Na tomto místě je třeba zmínit, že do mapování potřeb uživatelů se aktivně zapojila také obec Vír, kde bylo distribuováno 50 kusů dotazníku mezi klienty Pečovatelské služby obce Vír.
Návratnost dotazníků v této skupině představuje 28%. Vrátilo se **170 vyplněných dotazníků** (28 z obce Vír + 142 sebraných v rámci Bystřice n.P.). (Nicméně je potřeba poznamenat, že dotazníky nebyly vyplněny kompletně. Na většinu otázek odpovídalo cca 120 – 140 osob.)
- skupina rodina, děti, mládež a další potřební** – bylo distribuováno 580 ks dotazníku

Návratnost v této skupině dosáhla úctyhodných 41%. Vrátilo se **237 vyplněných dotazníků** (do dotazování se také aktivně zapojili mladí obyvatelé Bystřice a okolí – studenti Gymnázia Bystřice n. P.).

Je potřeba ještě připomenout, že tento materiál neposkytuje reprezentativní výstupy, to znamená, že jeho výsledky nelze zobecnit na celé cílové skupiny uživatelů. Např. nemůžeme tvrdit, že odhalené problémy a názory platí obecně pro všechny seniory ve městě. Interpretujeme pouze názory lidí, kteří měli chuť a čas zapojit se do šetření potřeb a podělit se o své zkušenosti a názory a tím i pomoci nastavit systém služeb tak, aby (v rámci možností) uspokojil co nejvíce klientů.

Tento materiál by měl být dalším z podkladů při tvorbě první verze komunitního plánu rozvoje sociálních služeb. Měl by jednotlivým pracovním skupinám umožnit vhled do citění a potřeb jednotlivých skupin uživatelů sociálních služeb.

II A. Senioři, osoby se zdravotním postižením, mentálním postižením, duševním onemocněním a jejich rodiny

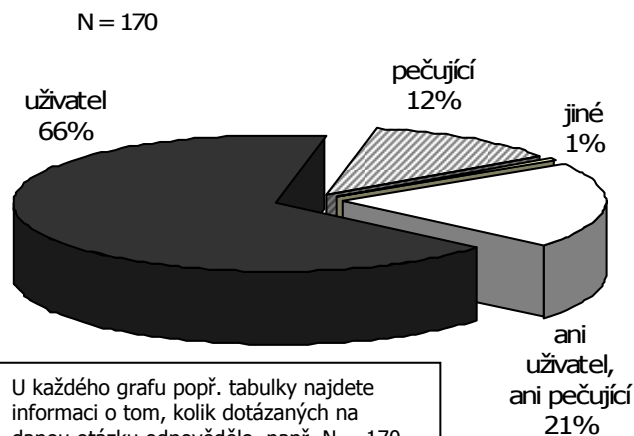
1. Struktura vzorku – aneb kdo nám odpověděl

Podarilo se nám získat názory a informace od **170 osob**, které mají vztah k sociálním službám, určených lidem v seniorském věku a lidem se zdravotním postižením.

Podívejme se blíže, jaký vztah k těmto službám osoby, které nám odpověděly, mají.

Graf č. 1 – Vztah dotázaných obyvatel k sociálním službám

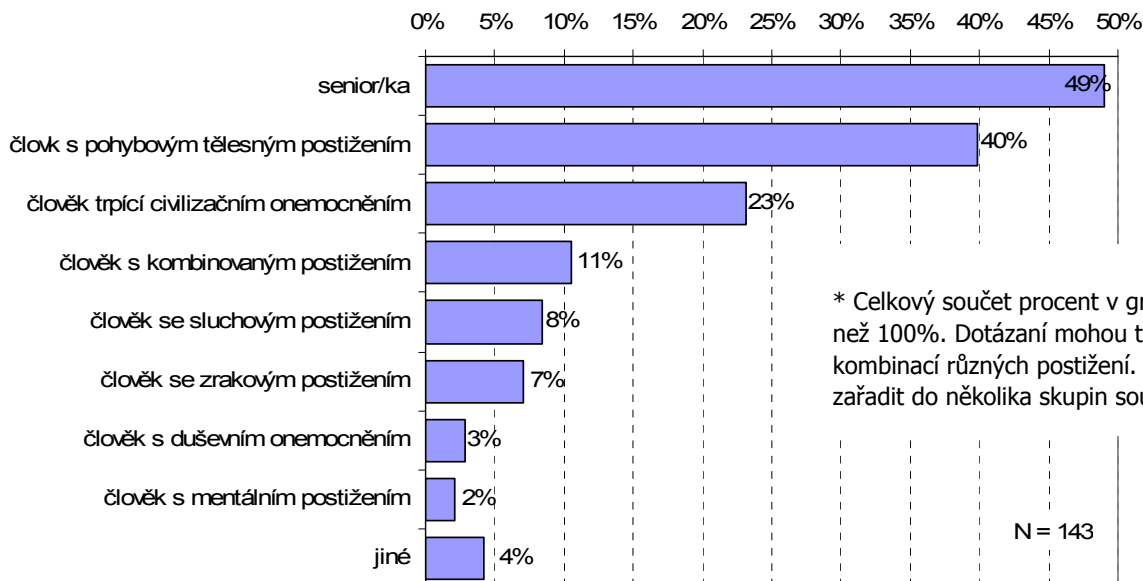
Dvě třetiny dotázaných jsou uživateli některé ze služeb. Přibližně desetina dotázaných v současné době pečuje o rodinného příslušníka nebo jinou blízkou osobu, která využívá některou ze služeb. Necelá čtvrtina dotázaných (22%) v současnosti žádné služby nevyužívá, o nikoho nepečuje anebo blíže nespecifikovala, jaký je jejich vztah k sociálním službám pro seniory a zdravotně postižené.

U každého grafu popř. tabulky najdete informaci o tom, kolik dotázaných na danou otázku odpovědělo, např. N = 170 odpovídalo 170 osob

Kromě vztahu ke službám byli dotazovaní požádáni, aby sami sebe nebo osobu, o kterou pečují, zařadili do některé z cílových skupin upřesňujících jejich zdravotní handicap.

Graf č. 2 – Rozdělení dotázaných podle typu postižení*

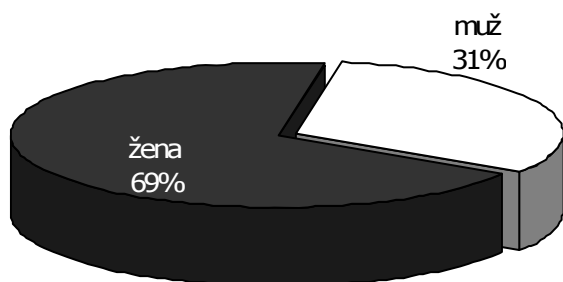
* Celkový součet procent v grafu je vyšší než 100%. Dotázaní mohou trpět i kombinací různých postižení. Mohli se tedy zařadit do několika skupin současně.

N = 143

Jak již bylo zmíněno, dotázaní často uváděli nějakou kombinaci zařazení do skupin podle typu handicapu. Nejčastějšími jsou kombinace, kdy senior trpí nějakým postižením či onemocněním. Více než čtvrtina dotázaných seniorů (29%) trpí pohybovým postižením a necelá čtvrtina (21%) trpí některou z civilizačních chorob.

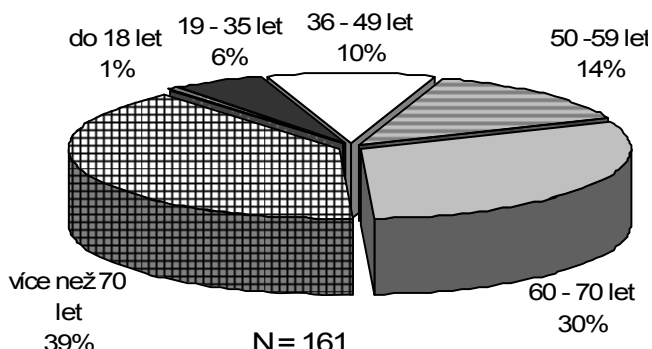
Jak můžete vidět v následujících grafech, častěji se s námi o své zkušenosti podělily ženy, představují více než dvě třetiny dotázaných. Z hlediska věku tvoří většinu, více než dvě třetiny (69%) dotázaných uživatelů, lidé ve věku nad 60 let, více než desetina vzorku jsou lidé ve věku 50 – 59 let a zbývající necelou pětinu tvoří lidé ve věku do 49 let.

Graf č. 3 – Struktura dotázaných podle pohlaví

N = 156

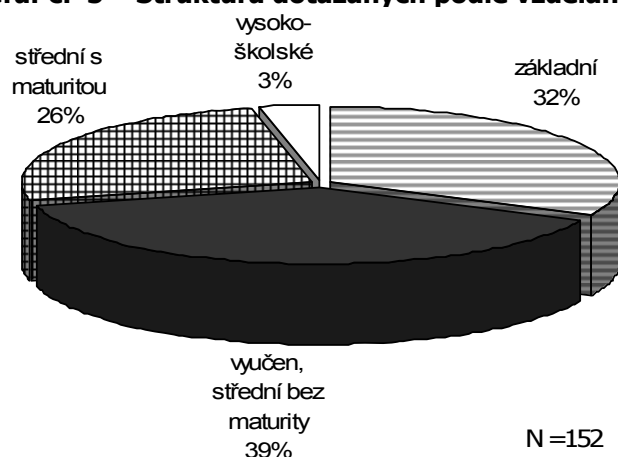
Graf č. 4 – Struktura dotázaných podle věku

N = 161

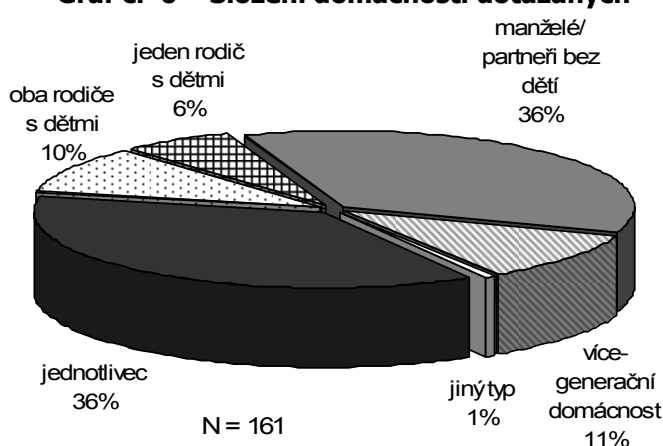
Co se týče nejvyšší ukončeného vzdělání, třetina dotázaných má základní vzdělání, další cca dvě pětiny (39%) střední bez maturity (vesměs vyučení). Střední s maturitou má čtvrtina dotázaných a jen nepatrný podíl dosáhl vysokoškolského vzdělání - viz graf č. 5. V souladu s věkem tvoří více než třetinu dotázaných lidé žijící sami a další více než třetinu manželé/partneři žijící v domácnosti bez dětí. Desetina dotázaných žije ve vícegeneračních domácnostech a zbývající podíl dotázaných jsou rodiče s dětmi – viz graf č.6.

Graf č. 5 – Struktura dotázaných podle vzdělání

N = 152

Graf č. 6 – Složení domácnosti dotázaných

N = 161

Tab. 1 – Odkud jsou dotázaní

Bystřice n. P.	105
okolí Bystřice	15
Pivonice	9
Vír	7
Rovečné	6
Velké Tresné	5
Malé Tresné	4
Stěpánov	4
Věstín	2
Domanín	2
Radkovičky	2
Bolešín	1
Věstínek	1
Rozsochy	1
Sulkovec	1
Bukov	1
neuveďeno	4
celkem	170

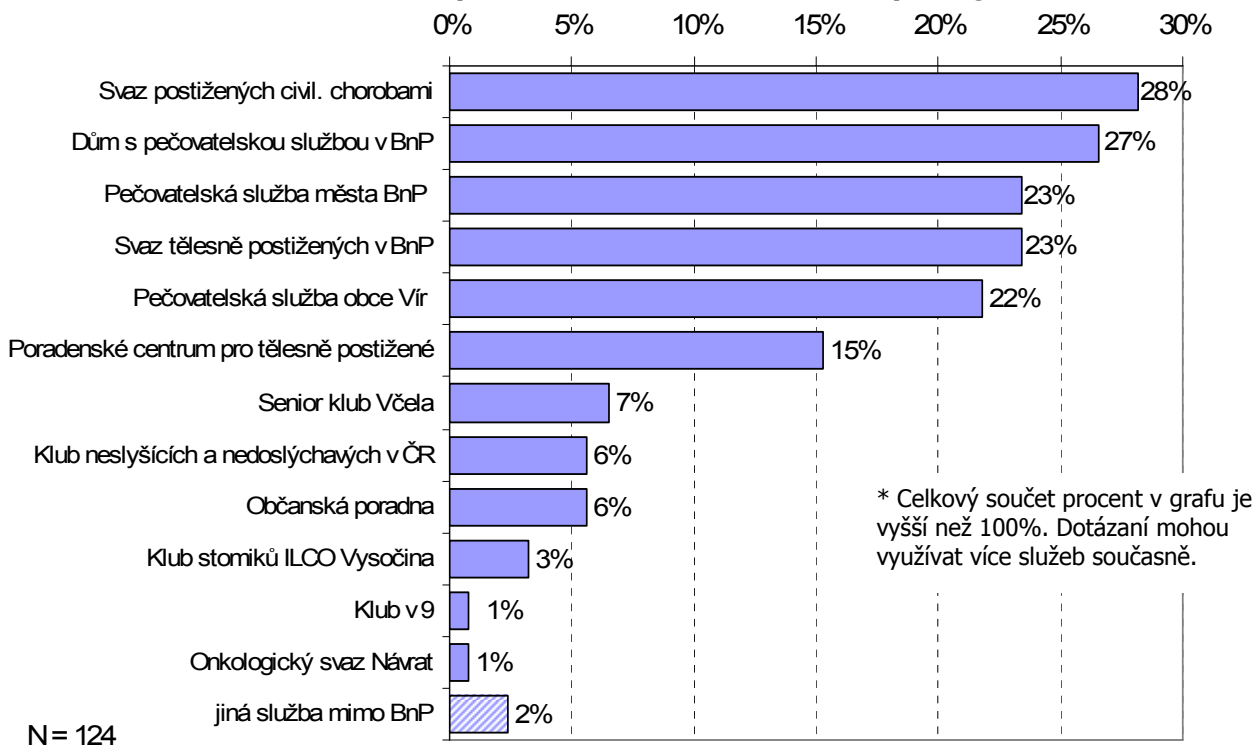
Většina dotázaných (téměř dvě třetiny), kteří odpovídali, je přímo z Bystřice nad Pernštejnem (dále jen BnP). Zbývající podíl dotázaných je z různých obcí v okolí Bystřice – viz Tabulka 1. Vzhledem k nízkým počtům „zástupců“ jednotlivých obcí nemůžeme porovnávat jejich výpovědi a potřeby. Pro další analýzu však budeme dotazované dělit alespoň na místní – Bystřické a na obyvatele okolních obcí.

2. Využívání a hodnocení stávajících služeb pro seniory a handicapované v Bystřici n.P. a okolí

Jak již bylo zmíněno, tři čtvrtiny dotázaných mají osobní zkušenosti se službami usnadňujícími život seniorů a handicapovaných obyvatel ve městě. Buď jsou přímo uživateli těchto služeb, nebo (v mnohem menší míře) pečují o blízkou osobu, která využívá některou ze stávajících služeb. Zkušenostem těchto lidí se nyní budeme detailněji věnovat.

V rámci pracovní skupiny vznikl přehled 12 služeb, které jsou určeny pro seniory a zdravotně postižené občany event. jejich rodiny. V následujícím grafu vidíte, které služby využívají senioři a handicapovaní, jež vyplnili dotazník.

Graf č. 7 – Služby, které v současnosti dotázaní využívají*

Přestože se nám podařilo podchytit uživatele všech služeb, vzhledem k počtu získaných odpovědí od dotázaných a vzhledem k ochotě uživatelů vyjádřit svou spokojenost a svůj postoj k využívaným službám, nemůžeme rozebírat zkušenosti klientů se všemi službami, ale jen se čtyřmi následujícími:

- Pečovatelská služba města Bystřice n. P.** – klienti jsou s touto službou velmi spokojeni, průměrná známka spokojenosti, kterou „hodnotitelé“ udělili, je 1,43 – tedy slabší jednička. Více než polovina hodnotitelů je těmi skutečně nejpovolanějšími, využívají službu denně nebo několikrát v týdnu, jsou s pracovníky Peč. služby v úzkém kontaktu. Ostatní využívají službu několikrát měsíčně či ještě méně často. Někteří hodnotitelé se vyjadřovali k Pečovatelské službě jako celku, někteří známkovali spokojenost s některými dílčími úkony, např. pedikúra, obědy, úklid a někteří hodnotili Dům s pečovatelskou službou. I přes celkovou spokojenost mají klienti (8 z nich) některé kritické připomínky:

 - „autobusové spojení na Hornickou a naopak“
 - „větší informovanost pro občany“
 - „lepší kvalita obědů“
 - „nový pečovatelský dům“
 - „přístup pečovatelek k seniorům“
 - „v DPS chybí nepřetržitý provoz“

- „zajistit obědy celoročně“

A jaký mají klienti vztah k pracovníkům pečovatelské služby? Naprostá většina hodnotitelů (21 z 28) uvádí, že svou práci dělají dobře a kromě toho se na ně můžou kdykoliv spolehnout, mohou se jim i svěřit a požádat o pomoc v jakékoliv záležitosti. Další čtyři hodnotitelé (z 28) jsou spokojeni s tím, jak dělají pracovníci pečovatelské služby svou práci, ale v případě citlivých osobních záležitostí hledají pomoc jinde. Tři hodnotitelé (z 28) jsou velmi kritičtí, nejsou spokojeni s prací pečovatelek či pečovatелů, dokonce jim nedůvěřují, ale nemají možnost využívat jinou službu.

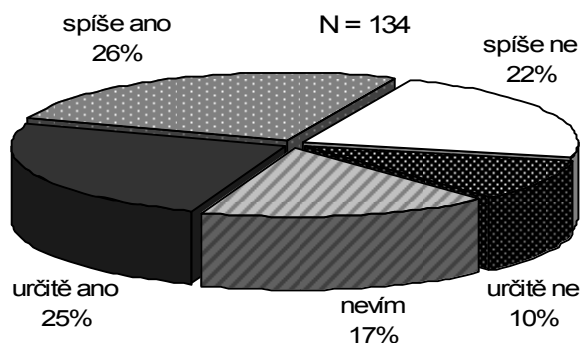
Než začali klienti tuto službu využívat, museli se nejdříve dozvědět o její existenci a o tom, co nabízí. Stávající uživatelé se Pečovatelské službě dozvěděli nejčastěji „ústním podáním“ – od lékaře, v rámci rodiny nebo od přátel a nebo v organizaci sdružující osoby se zdravotním postižením.

- **Pečovatelská služba obce Vír** – rovněž tato služby své klienty uspokojuje. Klienti udělili průměrnou známku 1,13 – vynikající hodnocení. Většina hodnotitelů tuto službu využívá intenzivně a je s jejími pracovníky v každodenním kontaktu, nebo alespoň několikrát v týdnu. Žádné kritické připomínky nebo náměty na zlepšení se neobjevily, jen jeden klient si postěžoval, že se v poslední době doručování obědů opozdilo. Co se týče vztahu k pracovníkům Pečovatelské služby, všichni hodnotitelé (kromě jednoho) hodnotí jejich práci jako velmi dobrou a rovněž se na tyto pracovníky mohou kdykoliv spolehnout, svěřit se jim se svými problémy a požádat o pomoc. O této službě si její stávající klienti většinou pověděli mezi sebou, nejčastějším informačním zdrojem byli v tomto případě přátelé.
- **Svaz postižených civilizačními chorobami** – přestože největší podíl seniorů a handicapovaných respondentů využívá pomoci právě tohoto Svazu, jen malý počet z nich se pustil do hodnocení spokojenosti se Svazem – 10 dotázaných. A tak se podívejme jen na celkovou průměrnou známku spokojenosti s prací Svazu pro své klienty - čistá jednička. I pracovníci Svazu jsou za svou práci velmi dobře hodnoceni, přestože většina hodnotících klientů nejde za hranici formálnosti a s pracovníky nenavazuje důvěrnější vztah a nežadá jejich pomoc v případě citlivých osobních záležitostí. O činnosti Svazu se jeho stávající „klienti“ dozvěděli nejčastěji od lidí s podobným problémem nebo od pracovníků organizace, o které věděli, že poskytuje podobné služby.
- **Svaz tělesně postižených v Bystřici n.P.** – do hodnocení se pustilo jen sedm klientů, a to pouze obecně - známkovali svou spokojenost s činností Svazu – průměrná známka je 1,71, tedy téměř lepší dvojka.

Pokusili jsme se předběžně otestovat **ochotu klientů připlácet si za služby**. Netestovali jsme konkrétní finanční částky, jen jsme v prvním kroku sledovali přístup a snad i možnosti klientů připlácet. S platností nového zákona o sociálních službách by měla sociální oblast začít fungovat jako trh, nicméně potřební budou dostávat v různých výších finanční příspěvky na nákup služeb. Proto jsme zatím nezkoumali výši plateb, která bude samozřejmě za různé služby různá.

V případě, že by klientům nebo zájemcům o některou ze služeb pro seniory či handicapované osoby byla nabízena služba ve vyšší kvalitě, „šitá klientům přímo na míru“, ale také za vyšší cenu než doposud, převládá mezi dotazovanými pozitivní přístup k platbám. Čtvrtina dotázaných by si bez výhrad za další rozšíření a zkvalitnění služby připlácela a další čtvrtina i přes některé výhrady, se rovněž nestaví

Graf č. 8 – Ochota připlácet si na službu

k platbě negativně. Desetina dotázaných je naopak rozhodnuta, že dále si na službu připlácet nebude. Necelá pětina uživatelů na tuto otázku ještě nemá názor, ještě o tom nepřemýšlela.

Věk, vzdělání nebo složení domácnosti uživatelů tady nehraje roli, ale můžeme připustit, že ženy jsou o trochu ochotnější si za další kvalitu připlácet.

Dotazník dále sledoval, zda mají dotázaní **problémy s využíváním některých služeb**, zda existují služby (třeba i mimo území BnP), které nemohou z nějakých důvodů využívat. Na tuto otázku odpovídala jen třetina dotázaných a drtivá většina z nich takový problém nemá. Jen devět lidí (16%) uvedlo službu, kterou nemohou využívat a také z jakých důvodů. V následující tabulce je přehled „nedostupných“ služeb a důvod, proč jsou klientům nedostupné.

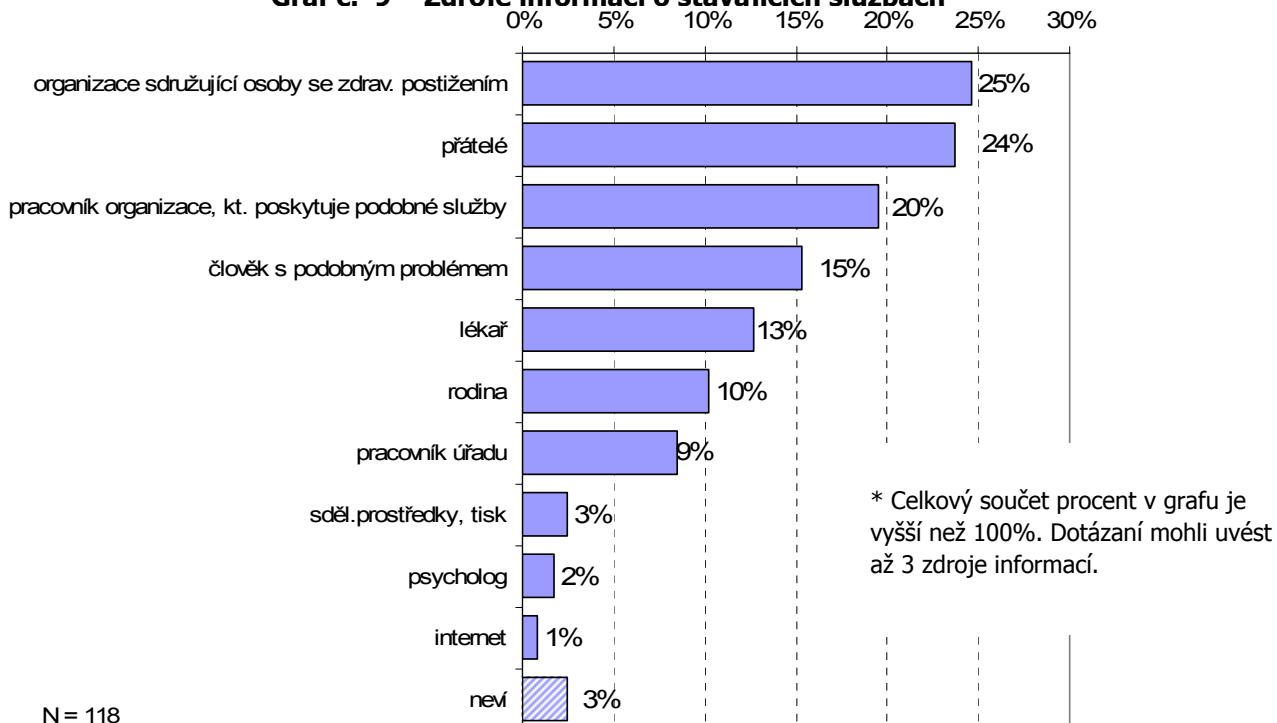
Tab. 2 – Přehled „nedostupných“ služeb

Služba	Počet uvedení	Důvod
rehabilitační centrum Žd'ár-Nedvědice	3	dopravní problémy, časové důvody - je poskytována v nevyhovujícím čase
Dům s pečovatelskou službou Dolní Rožinka	1	služba je plně obsazená
nepřetržité služby	1	není nabízeno
poradenské centrum	1	vzdáleno 60 km, nákladná doprava
rehabilitace Kovářová	1	finanční důvody, není dopravní spojení
rehabilitační cvičení, poliklinika Bystřice	1	bezmocnost - upoutání na lůžko
rodinné poradny	1	dopravní problémy

Jak se klienti dozvěděli o službách, které nyní využívají?

Následující graf přehledně zobrazuje nejčastější zdroje informací o stávajících sociálních službách. Mezi seniory a zdravotně postiženými obyvateli města nejlépe fungují „ústní“ kanály přenosu informací, blízcí lidé nebo ti „zkušenější“ přibližují ostatním možnosti a nabídku stávajících služeb.

Graf č. 9 – Zdroje informací o stávajících službách*

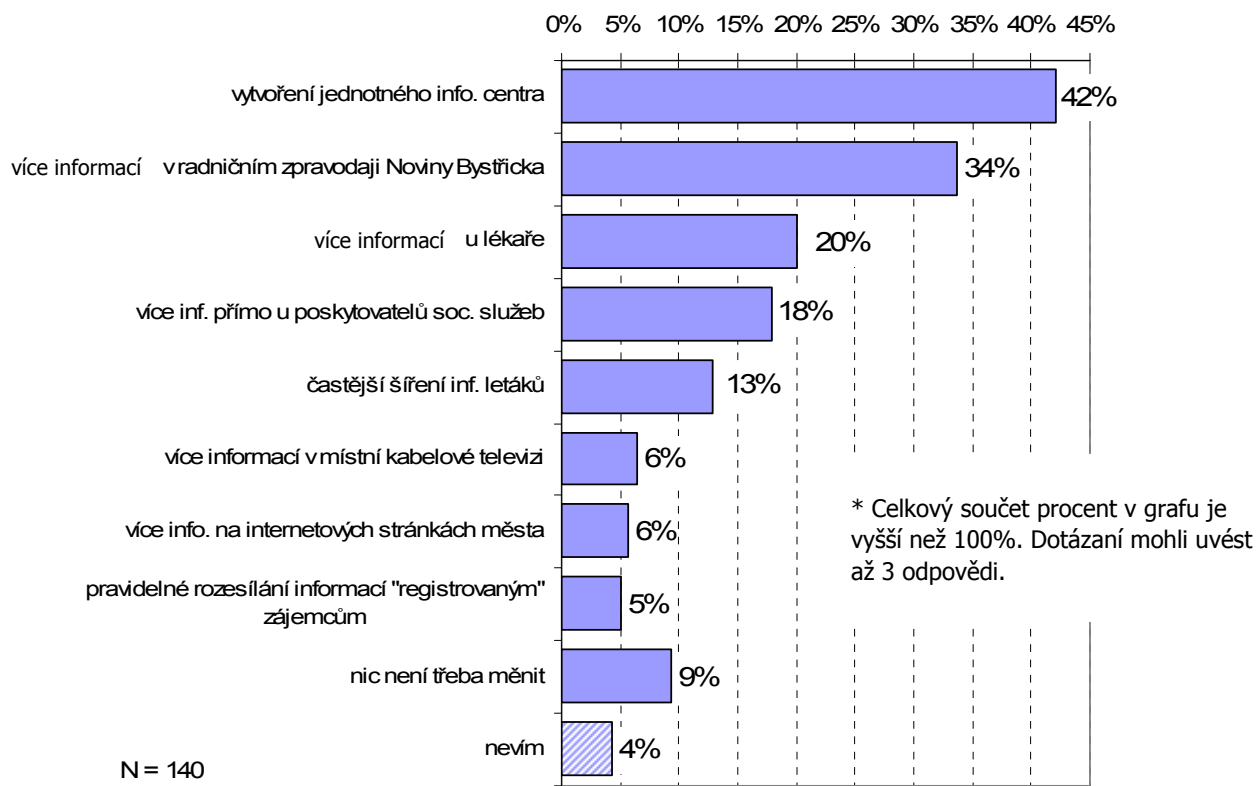

Čtvrtina dotázaných se o nabídce služeb, které jim pomohou usnadnit a zkvalitnit život, dozvěděla od organizace sdružující osoby se zdravotním postižením. Rovněž čtvrtina má informace od svých přátel. Třetím nejfrekventovanějším zdrojem informací (20%) jsou pracovníci organizací, které poskytují podobné služby. A více než desetina získala informace a rady od „zkušenějších“ kolegů, od lidí s podobným problémem.

Nejfrekventovanějšími zdroji informací jsou organizace sdružující osoby se zdravotním postižením a přátelé, jejich „příjemci“ se však liší. Zatímco informace od organizace získávají mnohem častěji obyvatelé BnP, pro které je tato organizace dostupnější, od přátel čerpají naopak častěji lidé žijící v okolí BnP. Informace od organizace o něco častěji získávají muži a lidé ve věku 50 – 59 let. Nejstarší dotázaní – lidé ve věku nad 70 let také častěji hledají radu a informace u svých přátel.

Ne každému však stávající informační zdroje vyhovují, pro někoho mohou být i hůře dostupné. Podívejme se, jak by si sami dotazovaní senioři a handicapovaní lidé přáli zlepšit informovanost o systému stávajících služeb ve městě i o nově zřizovaných službách. Největší podíl dotazovaných seniorů a handicapovaných osob zaujala možnost vytvoření jednotného informačního centra, které by poskytovalo informace o všech sociálních službách. Radniční zpravodaj Noviny Bystřicka je zřejmě dobře dostupný všem, třetina dotázaných by uvítala, kdyby se ve zpravodaji více psalo o sociálních službách, jejich nabídce, o nově zřizovaných službách a podobně. Vzhledem k tomu, že naše cílová skupina uživatelů pravidelně dochází k lékařům, byla by pro ně užitečná možnost získat informace ohledně možností sociálních služeb přímo u svého lékaře, ať již praktického či odborného. A v neposlední řadě by uživatelé uvítali více informací přímo u poskytovatelů sociálních služeb. Zájem o další informační zdroje najdete v následujícím grafu.

Graf č. 10 – Co by pomohlo k lepší informovanosti o soc. službách a akcích poskytovatelů

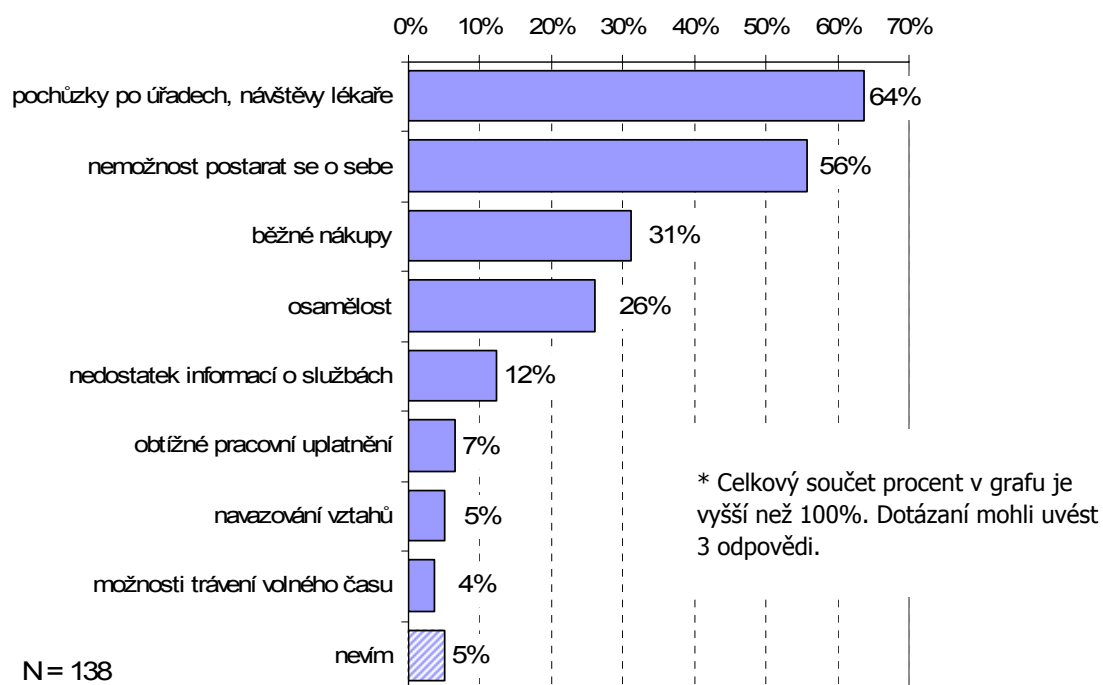

Z hlediska pohlaví jsme nevysledovali žádné zásadní rozdíly v preferenci zdrojů informací. Přestože informační centrum má nejvyšší preference, s přibývajícím věkem dotázaných zájem lehce slábne. Dále mají o info centrum mnohem větší zájem dotázaní se středním vzděláním (ať již s maturitou nebo bez) oproti dotázaným se základním vzděláním. A naopak dotázaní s maturitou mají mnohem menší zájem o informace o soc. službách u lékaře ve srovnání s dotázanými se základním a neúplným středním vzděláním. Vzdělání nehraje roli v zájmu o informace v Novinách Bystřicka. Informační centrum by uvítali stejně tak obyvatelé Bystřice jako obyvatelé okolních obcí. Mezi obyvateli okolních obcí je logicky menší zájem o radniční zpravodaj Noviny Bystřicka než mezi obyvateli BnP. Hledisko věku v zájmu o Noviny Bystřicka není podstatné, naopak svou roli hraje v zájmu o informace u lékařů a samotných poskytovatelů – i tady zájem s věkem klesá, pro nejstarší dotázané nad 70 let je komplikované pro informace někam docházet.

3. Jak usnadnit seniorům a handicapovaným lidem jejich život

Podívejme se nyní, co sami senioři pocítují jako největší problém ve svém životě. Téměř dvě třetiny dotázaných seniorů a handicapovaných lidí (64%) nejčastěji trápí pochůzky po úřadech a návštěvy u lékaře. Více než polovina „našich“ seniorů a zdravotně postižených (56%) se trápí tím, že se nemohou postarat sami o sebe a jsou tedy závislí na jiné osobě a téměř čtvrtina z nich trpí osamělostí. Téměř třetina (31%) má problém se zajištěním běžných nákupů. Přibližně desetina dotázaných (12%) vnímá jako problém, to, že nemá dostatek informací o dostupných službách. Dalšími problémy, které již uváděla méně než desetina dotázaných jsou: obtížné pracovní uplatnění, navazování vztahů, možnosti trávení volného času. Objevila se i velmi malá část seniorů (5%), kteří se nedokázali rozhodnout, co je pro ně největším problémem.

Graf č. 11 – Největší problémy seniorů a handicapovaných

Zajímalo nás, co konkrétně by mohlo seniorům nebo zdravotně postiženým obyvatelům v jejich stávající situaci pomoci, **co by jim usnadnilo život**. Jen velmi málo z nich nám (24 osob) na tuto otázku odpovědělo a vypsalo konkrétní způsob pomoci. Viz následující tabulka.

Tab. 3 – Co konkrétně by vám pomohlo?

Druh pomoci	Počet dotázaných, kteří potřebují tuto pomoc
donáška nákupů	8
pomoc asistenta	3
bezbariérové přístupy	2
stacionář	2
více parkovacích míst pro invalidy	2
donáška obědů	1
obstarání pracovníka za odměnu	1
klubová činnost o víkendu	1
pomoc při zařizení bytu se slevou	1
poradenství	1
rehabilitační cvičení doma	1
více lékařů na inter. oddělení	1
zlepšená doprava k návštěvě lékaře	1
donáška léků	1
návštěva kulturních akcí	1
rehabilitační cvičení	1
složení uhlí, dřeva	1
hlavně teplo	1
vozík pro imobilní osoby	1
vyřízení záležitostí na MÚ, nákupů	1
služby o víkendu	1
úklid po malířích	1

Jak již sami dotazovaní uvedli, jedním ze zásadních problémů jsou pro ně „běžné pochůzky“ – 11 lidí uvedlo, že by jim v jejich situaci pomohlo zajištění donášky nákupů, obědů či léků.

Další zmiňované možnosti pomoci jsou doslovně zaznamenány v tabulce.

N = 24

Jaké služby a pomoc ve městě chybí?

Z dalších výpovědí dotázaných vyplývá, že ve městě chybí některé služby a pomoc pro seniory a handicapované občany.

Již při mapování informačních zdrojů zaznělo, že by dotazovaní uvítali informační centrum, kde by získali informace o sociálních službách. A znovu v případě, když jsme dotázaným předložili seznam možných postrádaných služeb a pomoci v BnP (který vypracovala pracovní skupina), největší podíl dotázaných seniorů a handicapovaných (41%) postrádá dobře dostupný a kompletní zdroj informací o sociálních službách - uvádí, že by ve městě uvítali „možnost získat informace o sociálních službách a dávkách na jednom místě“.

A co se týče konkrétních sociálních služeb – třetina dotázaných by kvitovala 24-hodinovou pečovatelskou službu v Domě s Pečovatelskou službou, pětina by uvítala rehabilitační cvičení provozovaná přímo v jejich domácnosti. Přibližně desetina projevila zájem o „Handicap taxi“ – placenou dopravu po městě i mimo, v podstatě by šlo o pronájem vozidla s řidičem za rozumnou cenu, dále o stacionář pro tělesně a mentálně postižené klienty a o poradenství pro diabetiky. Další služby, které dosud v Bystřici nejsou poskytovány a dotázaní je postrádají, vidíte v grafu č. 12.

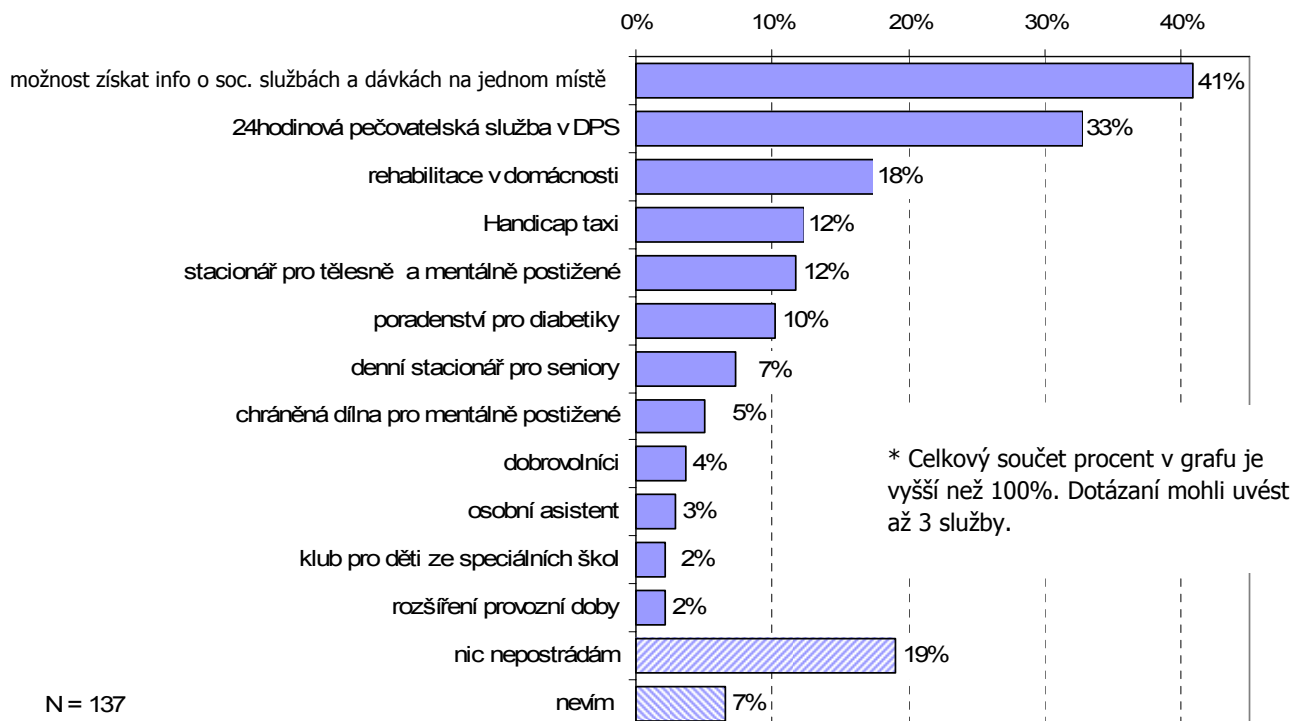
Dotázaným byl opět předložen seznam služeb, který připravila pracovní skupina, na základě svých zkušeností, ale dotázaní měli samozřejmě prostor uvést i jinou službu, kterou postrádají a nenašli ji v seznamu. Žádné další postrádané služby však dotazovaní neuvedli.

Dále mohli dotazovaní uživatelé projevit zájem o rozšíření provozní doby u služeb, kde jim tato nevyhovuje. Této možnosti dotazovaní kromě dvou výjimek nevyužili, zřejmě je tedy provozní doba služeb dostačující. Jeden

z uživatelů Pečovatelské služby obce Vír by uvítal „poskytování péče podle potřeby i o víkendu“ a jeden dotázaný projevil zájem o rozšíření provozní doby rodinné poradny.

Zajímavé je, že poměrně velký podíl (pětina) dotázaných seniorů a handicapovaných osob žádné služby v BnP nepostrádá. Jsou to většinou lidé straší 60-ti let.

Graf č. 12 – Postrádané služby a pomoc pro seniory a handicapované

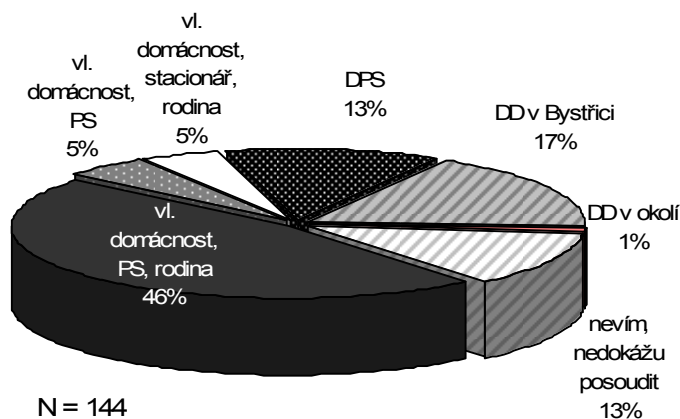
Jaký způsob péče a pomoci preferují senioři a handicapovaní lidé?

Pokusili jsme se získat předběžné informace, které by měly být dále rozvedeny v pracovní skupině, a to na téma - jaký typ služeb ve městě dále rozvíjet. Zda sami senioři a handicapovaní preferují život a péči v pobytových zařízeních (domovech pro seniory, ústavech sociální péče) či je na místě podpořit rozvoj terénních služeb, které pomohou seniorům handicapovaným občanům setrvat co nejdéle v jejich domácnostech.

Téměř polovina dotázaných upřednostňuje život ve vlastní domácnosti s využitím pomoci pečovatelské služby a rodiny. Další desetina by také raději setrvala ve své domácnosti s využitím pomoci pečovatelské služby nebo s možností docházet do stacionáře.

Více než desetina dotázaných by pro sebe volila život v domě s pečovatelskou službou. A naopak možnost setrvat v pobytovém zařízení – v domově pro seniory, který by však byl přímo v BnP by preferovala téměř pětina dotázaných. Přibližně desetina dotázaných nad touto otázkou ještě nepřemýšlela, zatím neví, jaký způsob pomoci a péče by volili.

Graf č. 13 – Preferovaný způsob pomoci a péče

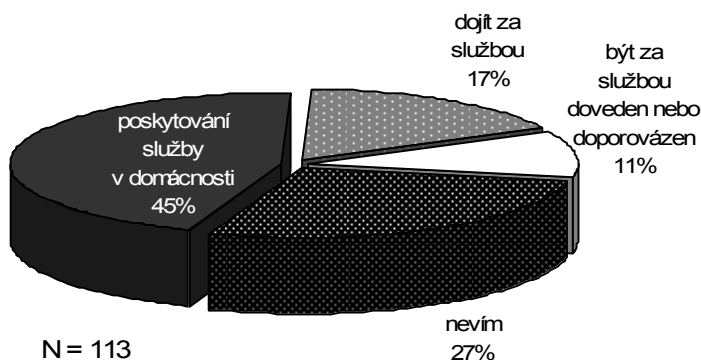
Pokud tedy výsledek shrneme, jednoznačně dotázaní senioři a handicapovaní lidé preferují pomoc terénních služeb v jejich domácnostech event. v bytech zvláštního určení.

Dům s pečovatelskou službou a domov důchodců v BnP logicky mnohem častěji preferují místní oproti obyvatelům okolních obcí, ti zase častěji upřednostňují vlastní domácnost s pomocí rodiny a pečovatelské služby. Pohlaví, věk, nebo vzdělání dotázaných v této otázce nehraje významnou roli, dokonce ani typ handicapu.

V případě některých služeb, které je možné poskytovat jak v nějakém centru sociálních služeb, tak i v domácnosti klienta by si klient mohl vybrat, zda mu více vyhovuje, když „služba přijde za ním domů“ nebo on půjde za službou (příkladem mohou být rehabilitace, krátkodobý placený dohled apod.). Klient může dojít do nějakého zařízení, kde je služba poskytována, „vyjít mezi lidi“, mezi další klienty anebo raději službu „čerpá“ v klidu své domácnosti.

Graf č. 14 – Preferovaná forma poskytování některých služeb

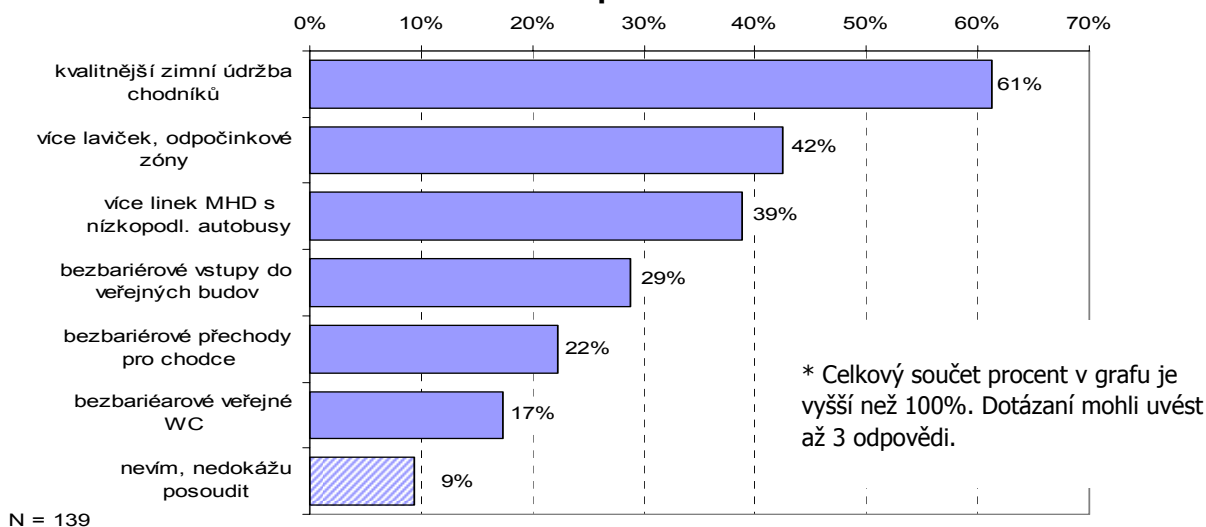
V souladu s nejčastějšími problémy, které naši cílovou skupinu uživatelů trápí, což jsou pochůzky po městě (úřady, lékaři apod.), si v případě možnosti volby největší podíl dotázaných uživatelů vybírá „čerpání“ služby doma (45%). Další čtvrtina by si za službou ráda došla ať již sami nebo s doprovodem. A poslední cca čtvrtina dotázaných se nedokázala rozhodnout, ještě se nad touto problematikou nezamýšleli.

Jak obecně zlepšit život ve městě?

Kromě postrádaných sociálních služeb a nastavení stávajících služeb tak, aby co nejlépe uspokojovaly potřeby klientů, vyjadřovali se respondenti k obecnému zlepšení života seniorů a lidí se zdravotním postižením v BnP. Co ještě by mohlo zkvalitnit nebo usnadnit život naší cílové skupiny uživatelů? Největší podíl dotazovaných seniorů a handicapovaných obyvatel - téměř dvě třetiny – uvádí kvalitnější zimní údržbu chodníků. Což je dáno hlavně zimním obdobím, kdy dotazování probíhalo.

Graf č. 15 - Jak obecně zlepšit život ve městě

Podívejme se nyní na další možnosti, jak zlepšit život ve městě. Dvě pětiny dotázaných seniorů a handicapovaných obyvatel by uvítaly více laviček na území města – vytvoření odpočinkových zón. Dále by podle názoru dvou pětín

dotázaných „naši“ cílové skupině usnadnilo pohyb po městě více linek MHD s nízkopodlažními autobusy. Více než čtvrtina dotázaných nehodnotí příliš pozitivně bezbariérové vstupy do veřejných budov, obchodů a restaurací, podle jejich názoru by se stav a počet bezbariérových přístupů měl zvýšit. Dalším problémem, kde je třeba situaci zlepšit, jak uvádí téměř čtvrtina dotázaných, jsou bezbariérové přechody pro chodce a necelá pětina postrádá bezbariérové WC.

Co se týče bezbariérových přístupů do veřejných budov, žádali jsme dotázané, aby uvedli, kde postrádají tyto přístupy, nebo kde se jim zdají nevyhovující.

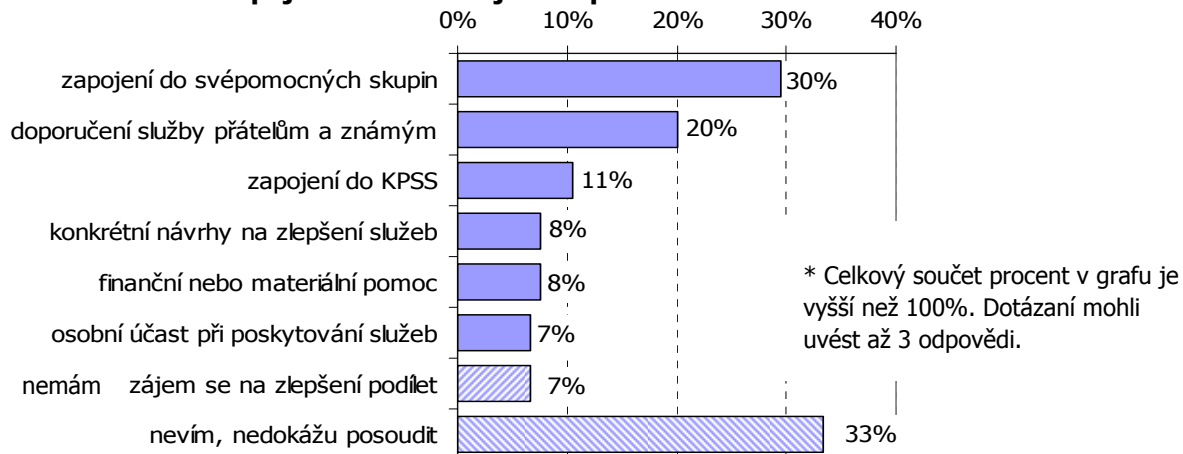
- Jen 5 dotazovaných uvedlo přesné místo:
- autobusové nádraží
 - náměstí – DPS
 - Hotel Přehrada
 - veřejná knihovna
 - drogerie
 - restaurace ve městě
 - Městský úřad
 - GE Money bank
 - Korzo
 - pošta (byla zmíněna 4x)
 - Spořitelna

Osobní podíl na zlepšení sítě sociálních služeb v Bystřici n.P.

Prostřednictvím celého dotazníku se sociální odbor Městského úřadu BnP snažil zjistit, co senioři a handicapovaní lidé postrádají, co je trápí, jak jim pomoci a zkvalitnit jejich život. A na závěr dotazování jsme se naopak pokoušeli zjistit, zda mají možnost a chuť nějakým způsobem se podílet na zlepšení nebo rozšíření sítě sociálních služeb v Bystřici samotní uživatelé, nebo jejich rodiny.

Poměrně velký podíl dotázaných (33%) se ještě nedokázal rozhodnout, zda a jak se zapojit. Avšak ti, kteří projevili zájem a chuť podílet se na rozvoji služeb, navrhovali i více způsobů, jak by mohli přispět. Nejčastěji projevili uživatelé zájem o zapojení do svépomocných skupin, v rámci kterých si mohou vzájemně vypomoci. Dále by mohli přispívat k lepší informovanosti prostřednictvím doporučení služby dalším potřebným. Desetina projevila zájem aktivně se zapojit do Komunitního plánování sociálních služeb a spolupodílet se na diskusi o budoucnosti sociálních služeb v Bystřici n.P. Méně než desetina dotázaných má konkrétní návrhy na zlepšení služeb, které by mohli předat přímo poskytovatelům nebo by mohli poskytnout finanční či materiální pomoc anebo osobně se účastnit poskytování některých služeb.

Graf č. 16 – Zapojení se do rozvoje a zlepšení sítě sociálních služeb

N = 105

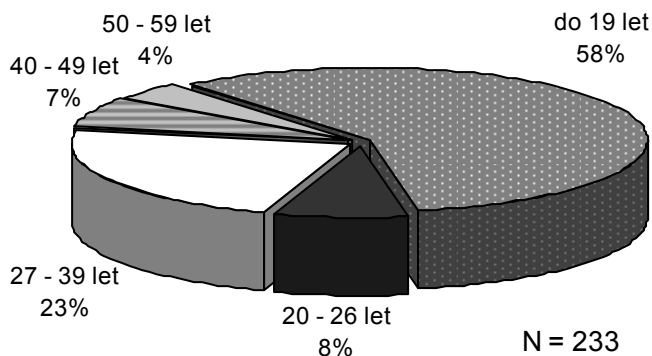
II B. Rodiny, děti a mládež, osoby ohrožené závislostmi, osoby v sociální krizi

V rámci této skupiny jsme získali 237 vyplněných dotazníků. Tato skupina je trošičku odlišná od té předchozí. Nejedná se zde o uživatele sociálních služeb, ale spíše o představitele rodin s dětmi a samotnou mládež. Služby, které jsou této cílové skupině ve městě k dispozici, nejsou zcela sociální (kromě výjimek) v souladu se zákonem o sociálních službách, což ovšem nijak nesnižuje důležitost jejich role v místní komunitě. Většina těchto služeb může v případě mládeže působit jako prevence nutnosti využívání některých sociálních služeb (např. Nadosah – centrum prevence). A podobně i zlepšení kvality života ve městě pro tuto cílovou skupinu se týká sociálních služeb spíše okrajově, jde spíše o zlepšení života ve městě obecně.

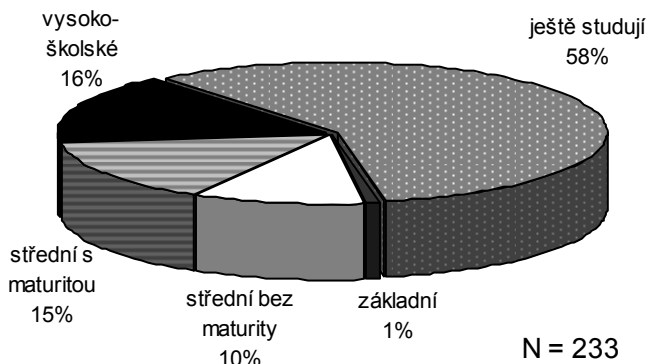
1. Struktura vzorku – aneb kdo nám odpověděl

Více než polovina získaných výpovědí (58%) je od studentů místního gymnázia. Tomu odpovídá i věkové složení respondentů – studující mládež do 19 let představuje 58% vzorku. Necelou desetinu představují mladí lidé ve věku 20 – 26 let a cca čtvrtinu lidé ve věku 27 – 39 let. Kromě studentů gymnázia, kteří na svém vzdělání ještě pracují, desetina dotázaných má střední vzdělání bez maturity, více než desetina střední s maturitou a zbývající necelá pětina ukončila vysokoškolské vzdělání. Tři čtvrtiny dotázaných se zařadily do úplné rodiny – oba rodiče žijící s dětmi, ať již jsou to děti nebo rodiče. A desetinu tvoří neúplné rodiny – jeden rodič s dětmi či dítětem. Mnohem častěji se o své názory podělily ženy.

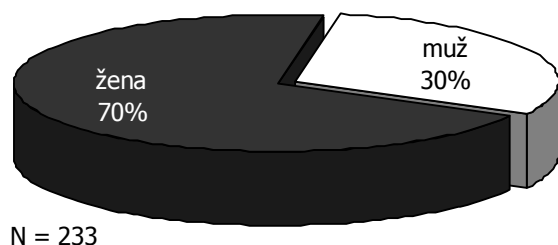
Graf č. 17 – Struktura podle věku

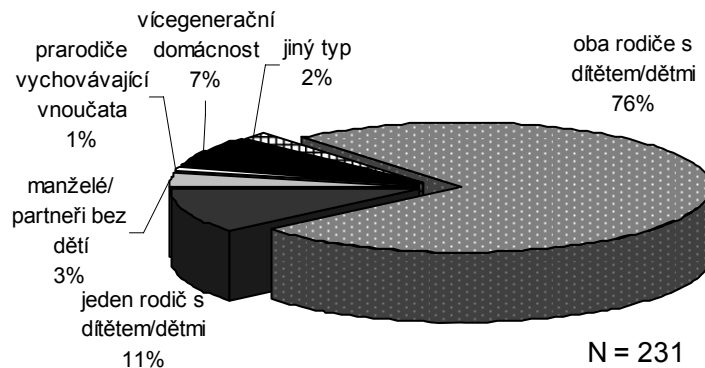
Graf č. 18 - Struktura podle vzdělání

Graf č. 19 – Struktura podle pohlaví

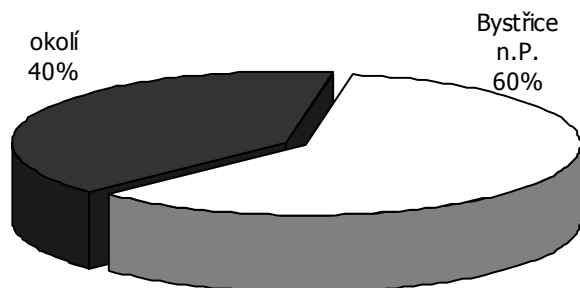
Graf č. 20 – Struktura podle složení domácnosti

Tři pětiny dotázaných (60%) bydlí přímo v Bystřici n.P. a dvě pětiny představují obyvatelé některé z okolních obcí. Obyvatele okolních obcí jsou především (72%) studenti dojíždějící do Bystřice na gymnázium.

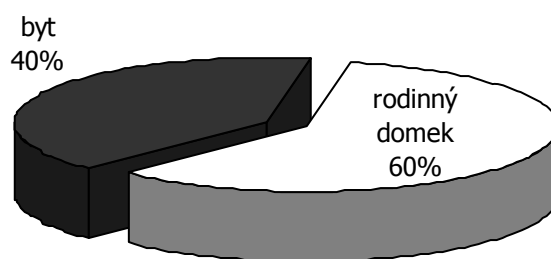
Vzhledem k nízkým počtům „zástupců“ jednotlivých obcí nemůžeme porovnávat jejich výpovědi a potřeby. Pro další analýzu však můžeme dotazované dělit alespoň na místní – Bystřické a na obyvatele okolních obcí.

Graf č. 21 – Struktura podle místa bydliště

N = 228

Graf č. 22 – Struktura podle typu bydlení

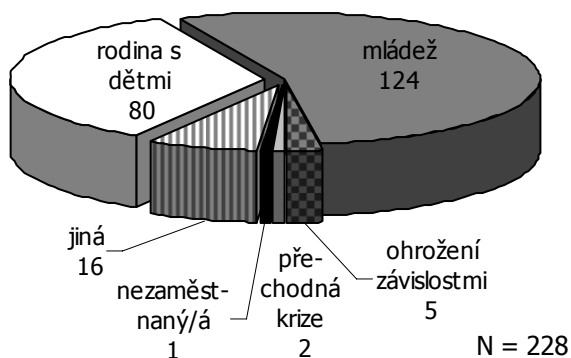
N = 228

Drtivá většina dotázaných z okolí Bystřice (90%) žije v rodinných domcích. A v případě obyvatel Bystřice je tomu naopak, většina dotázaných (60%) žije v bytech.

2. Využívání a hodnocení stávajících služeb

Prostřednictvím tohoto dotazníku jsme se pokusili oslovit nejen rodiny s dětmi a mládež. Následující graf zachycuje, které cílové skupiny uživatelů služeb (a jejich počty) se prostřednictvím dotazníku vyjádřily.

Graf č. 23 – Cílové skupiny uživatelů služeb

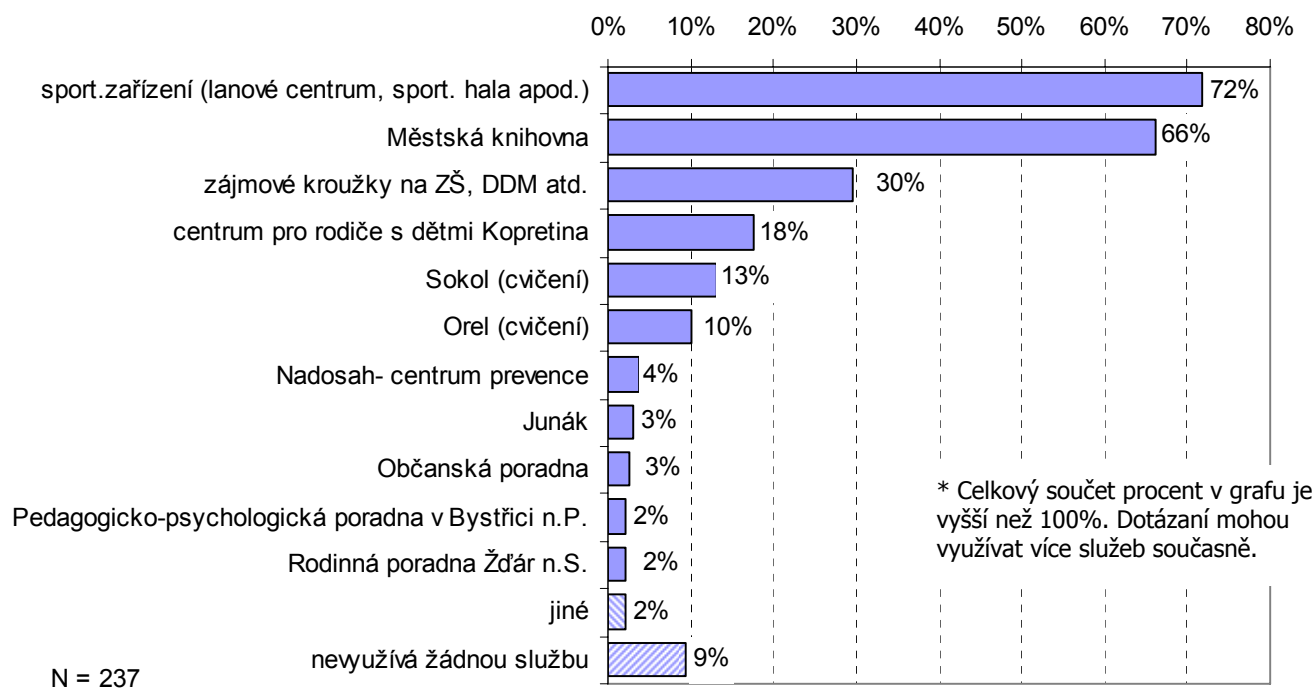

Jak již napovídala struktura dotázaných podle věku, více než polovinu našeho vzorku tvoří mladí lidé – studenti. Další velký podíl – více než třetinu – představují zástupci rodin s dětmi (resp. rodiče). Dále byl dotazník cílen na hůře „uchopitelné“ skupiny uživatelů sociálních služeb: nezaměstnaní, osoby v přechodné krizi a osoby ohrožené závislostmi. Nicméně výpovědi zástupců těchto skupin se nám nepodařilo získat v dostatečném počtu pro další zpracování.

Následující graf přehledně zachycuje, které služby využívají dotázané osoby. Nejčastěji dotázaní využívají (72%) nabídku sportovních zařízení ve městě, dále služby Městské knihovny (66%) a s odstupem nejrůznější zájmové kroužky při školách (základních či umělecké) nebo Domu dětí a mládeže (30%).

Co se týče sociálních služeb, podařilo se oslovit uživatele služeb Centra pro rodiče s dětmi Kopretina (18% dotázaných), klienty Nadosah – centra prevence (4% dotázaných), klienty Občanské poradny (3% dotázaných) a klienty Rodinné poradny ve Žďáru n. S. (2% dotázaných). Vzhledem k nízkým počtům uživatelů těchto sociálních služeb se nemůžeme pustit do detailního hodnocení spokojenosti s těmito službami, snad jen v případě Centra pro rodiče s dětmi.

Graf č. 24 - Služby, které v současnosti dotázaní využívají

Návštěvníci Centra pro rodiče s dětmi Kopretina (25 klientů) svou celkovou spokojenost s touto službu hodnotí průměrnou známkou 1,1 – což je vynikající hodnocení. Kritické připomínky mají jen k prostorám, kde je služba poskytována, jsou hodnoceny jako ne zcela vyhovující a malé. Ne všichni jsou také spokojeni s provozní dobou, uvítali by rozšíření provozní doby a každodenní provoz. Hodnotící uživatelé jsou většinou lidé, kteří služeb centra využívají několikrát týdně.

Svou spokojenost se sportovními zařízeními, která navštěvují, vyjádřilo 89 dotázaných. Celkovou spokojenost vyjadřuje průměrná známka 1,7 tedy lepší dvojka. Návštěvníci mají některé kritické připomínky: nevyhovující otevírací doba, některé služby se jim zdají drahé, některé šatny a zázemí nejsou vyhovující, kapacita některých zařízení není dostatečná.

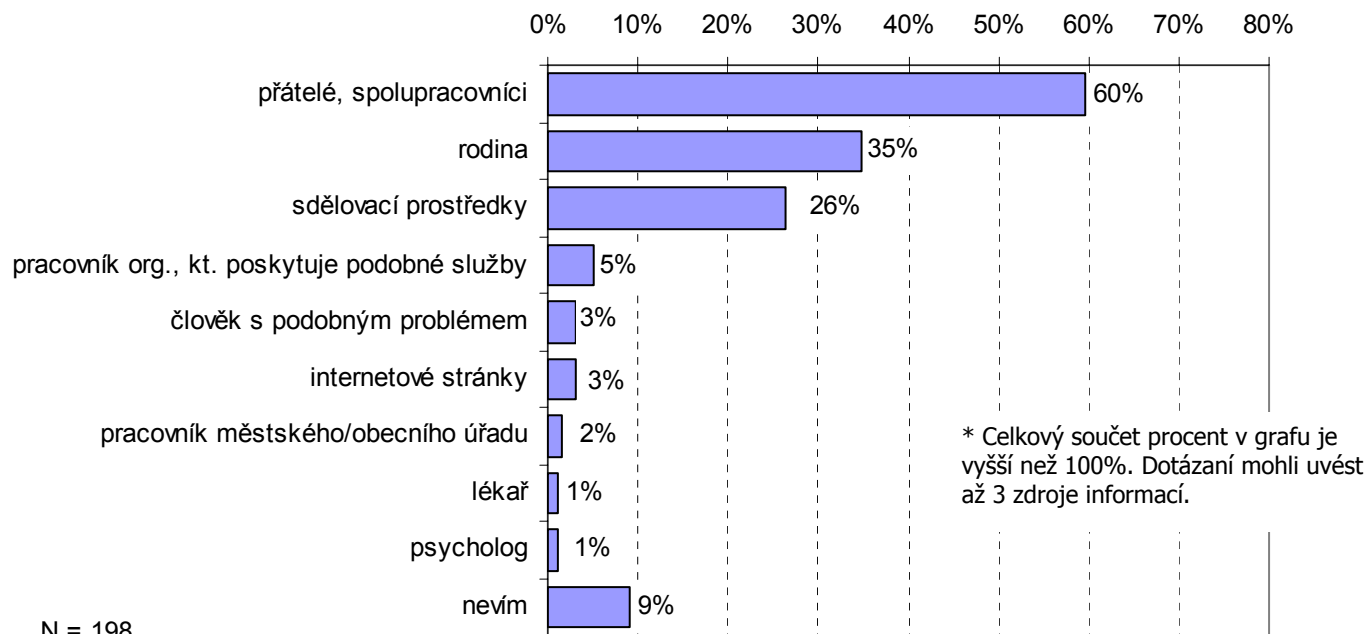
Možnosti a nabídka Městské knihovny je průměrně hodnocena lepší dvojkou (1,7) – hodnotilo 54 klientů. Kritické připomínky se objevily k provozní době, k nabídce knih, k nabídce časopisů a přístupu na internet.

Podívejme se nyní jaké fungují informační zdroje mezi uživateli různých služeb v BnP. Čtyři pětiny dotázaných nám odhalily své stávající informační zdroje. O službách, které v současnosti sami využívají nebo je využívají jejich rodinní příslušníci se nejčastěji informují vzájemně mezi sebou – informace se dozívají od přátel, spolupracovníků, sousedů (60%) anebo v rámci rodiny (35%). Čtvrtina dotázaných, která prozradila své zdroje, informace získala ze sdělovacích prostředků. Další méně frekventované zdroje najdete v grafu č. 25.

Když si oddělíme sociální služby od těch „komerčních“, zjistíme, že i tady informace o službách putují stejnými kanály. Nejčastěji se uživatelé o sociálních službách dozívají od přátel (40%), dále v rámci rodiny (15%), od organizace o které vědí, že poskytuje podobné služby (11%) a nebo ze sdělovacích prostředků (11%).

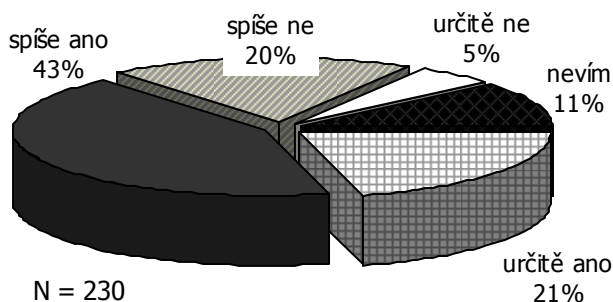
2006

Graf č. 25 – Zdroje informací o stávajících službách

S ohledem na nový zákon o sociálních službách jsme se i v rámci této cílové skupiny pokoušeli testovat ochotu a možnost připlácet si na služby. Avšak dotázaní se vyjadřovali spíše k platbě za využívané komerční služby poskytující různé volnočasové aktivity.

Graf č. 26 – Ochota připlácet na služby

Pokud by služby, o které mají dotazovaní zájem, byly nabízeny ve vyšší kvalitě, byly svým uživatelům „šity na míru“, pětina dotázaných by si určitě za kvalitu připlatila další dvě pětiny by spíše byly ochotny připlatit si.

Na tomto místě by tedy bylo vhodné oddělit si uživatele sociálních služeb, protože právě systém financování a přímých plateb právě za sociální služby se mění lednem 2007. Třetina stávajících uživatelů některé ze sociálních služeb by si určitě za zlepšení a přizpůsobení služby klientovi připlatila, dvě pětiny nejsou zcela rozhodnuty a

spíše by si také připlatily, další cca desetina také ještě není rozhodnuta, ale přiklání se k tomu, že by spíše nepřipláceli a jen 2% jsou rozhodnuta určitě nic víc neplatit a zbývající necelá desetina zatím nedokázala tuto otázku posoudit, zatím nevědí.

Ti, kteří nejsou ochotni si dále připlácet (spíše, určitě ne) jako důvod uvádějí, že „již takhle jsou služby poměrně nákladné“ a oni nemají dostatek finančních prostředků. Někteří také nevěří, že s vyšší cenou se zvýší i kvalita služeb.

3. Jak usnadnit život rodinám s dětmi a mládeží ve městě

V rámci pracovní skupiny byl sestaven přehled služeb pro rodiny s dětmi, mládež a případně další potřebné, které v Bystřici chybí, nebo nejsou dostatečně zastoupené. Dotázaní vybírali maximálně tři služby, které podle jejich názoru nejvíce chybí. Nutno poznamenat, že se nejedná jen o sociální služby, ale také o komerční služby zajišťující

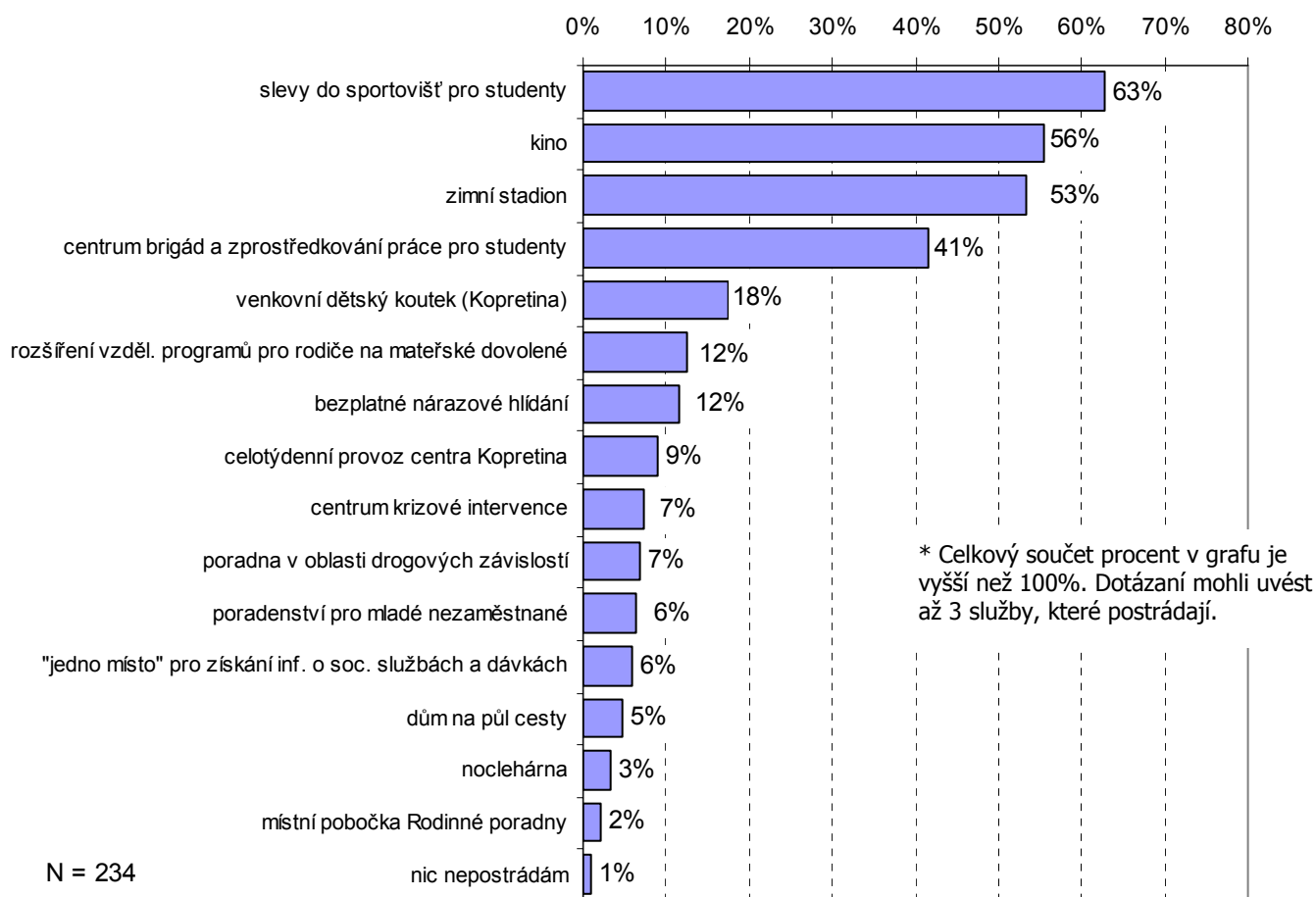
nabídku volnočasových aktivit převážně pro mládež. Vzhledem k širokému uvědomění si ohrožení mladých lidí drogovými závislostmi, jsou i tyto služby z hlediska prevence ve městě velmi důležité.

Téměř dvě třetiny dotázaných by uvítaly slevy pro studenty do místních sportovišť. Více než polovina dotázaných postrádá ve městě kino a zimní stadion. Nutno poznamenat, že vzhledem k době dotazování uprostřed zimy, je zájem o zimní stadion pravděpodobně o něco vyšší. Dvě pětiny dotázaných by ocenily vznik centra brigád a zprostředkování práce pro studenty.

Další postrádané služby jsou vesměs pro rodiny s malými dětmi a jejich poptávku by mohlo uspokojit Centrum pro rodiče s dětmi Kopretina – jedná se o venkovní dětský koutek pro rodiče s malými dětmi, který by mohl být vybudován např. u Centra Kopretina (18%), rozšíření vzdělávacích programů pro rodiče na mateřské dovolené (12%), bezplatné nárazové hlídání dětí (12%) a logicky i zájem o celotýdenní provoz Centra Kopretina (9%).

Další služby, které ve městě nejsou buď vůbec nebo nejsou dostatečně zajištěny podle názoru dotázaných, jsou služby sociální. S ohledem na strukturu „našeho“ vzorku dotázaných, kde převládá studující mládež nebo představitelé úplných rodin, jsou preference resp. poptávka po sociálních službách nižší, protože „naši“ dotázaní takový typ služeb většinou nepotřebují. To však rozhodně neubírá na jejich potřebnosti ve městě. Viz graf č. 27.

Graf č. 27 – Chybějící služby zaměřené na rodinu, děti a mládež

Mimo předložený seznam postrádaných služeb, který připravila pracovní skupina, byly ještě zmíněny 3 další projekty:

- zkušební prostory pro mladé muzikanty
- psycholog pro dospělé
- stacionář pro děti a dospělé s mentálním postižením (tato problematika je řešena v rámci I. části ve skupině zdravotně postižených spoluobčanů)

Kromě toho, že jsou ve městě některé služby postrádané, jsme se snažili zjistit, zda v Bystřici existují služby, které by byly někomu „nepřístupné“. V rámci dotazování uvedlo jen 8% dotázaných (20 osob), že některé z nabízených služeb nemohou využívat. Ve všech případech se jedná komerční služby nabízející volnočasové aktivity – různé typy cvičení, bazén, sportovní hala, lezecká stěna a některé zájmové kroužky gymnázia. Jako důvody nedostupnosti služeb dotázaní uvedli: 10x kapacitní důvody, služba je plně obsazená

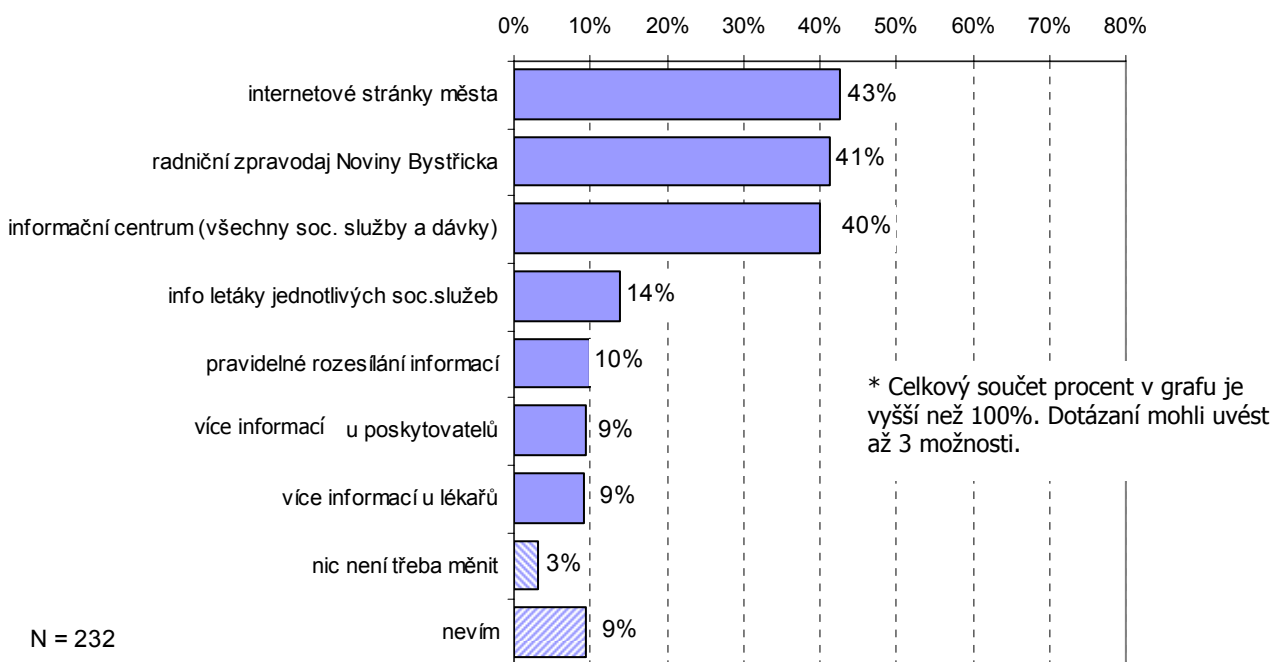
13x finanční důvody

9x časové důvody, nevyhovuje jim časový rozvrh služeb

15x dopravní nedostupnost, což trápí většinou obyvatele okolních obcí

Jakými informačními kanály putují informace o službách a akcích ve městě jsme již popsali - nejčastěji si uživatelé informace o službách a pořádaných akcích předávají mezi sebou. Ale podívejme se, jak by se dala informovanost zlepšit, jaké způsoby informování preferují „naši“ dotázaní. K lepší informovanosti o stávajících i nových službách by podle více než dvou pětín dotázaných přispělo více informací na internetové stránce města, více informací v radničním zpravodaji Noviny Bystřicka a vytvoření jednotného informačního centra, které by poskytovalo informace o všech sociálních službách a dávkách. Ovšem v rámci „našich“ cílové skupiny se věnujeme více komerčním službám nabízejícím volnočasové aktivity, informace o nich a jejich akcích by tedy mohlo ve větší míře poskytovat stávající informační centrum. Další možné informační zdroje vidíte v následujícím grafu.

Graf č. 28 – Co by pomohlo k lepší informovanosti o sociálních službách

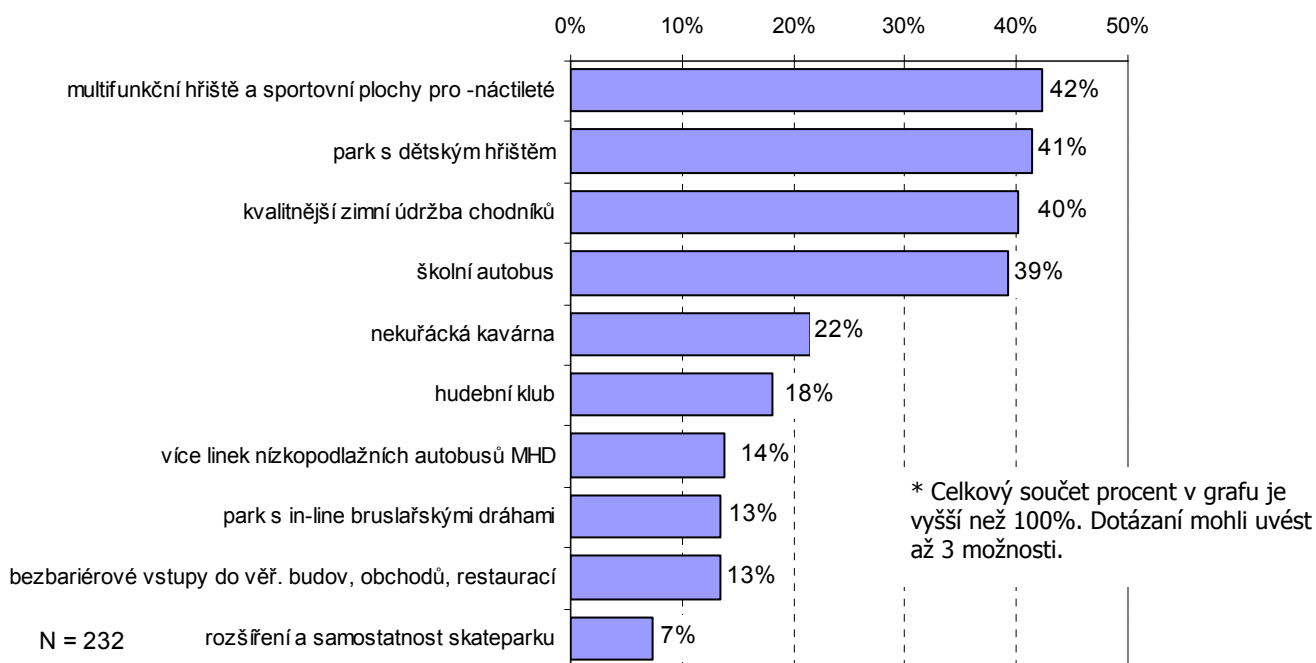
Internetové stránky jako informační zdroj mnohem častěji preferují studenti oproti dospělým. Zatímco informační letáky, informace u poskytovatelů a lékařů častěji vítají dospělí. Radniční zpravodaj Noviny Bystřicka je samozřejmě zajímavějším zdrojem pro místní, zatímco internetovou stránku města a pravidelné rozesílání informací upřednostňují spíše obyvatelé okolních obcí.

V rámci setkání pracovní skupiny vznikla řada dalších zajímavých nápadů, jak zlepšit život ve městě rodinám s malými dětmi a samotné mládeži. Co ještě nabídnout pro smysluplné vyplnění volného času. I tyto nápady jsme předběžně testovali prostřednictvím dotazníku, zda by o takové projekty byl zájem.

Dvě pětiny dotázaných by uvítali ve městě další multifunkční hřiště a sportovní plochy pro –náctileté. Rovněž dvě pětiny postrádají park s dětským hřištěm a školní autobus svážející děti z okolních obcí do škol a zpět. Vzhledem k dotazování v zimním období si rodiče pohybující se po městě s kočárky nebo malými dětmi bez kočárků přejí lepší údržbu chodníků. Téměř čtvrtina má zájem o nekuřáckou kavárnu (čajovnu) pro mládež a rodiny s dětmi. Necelá pětina shledává zajímavým hudební klub, kde by mohly být koncerty, poslechovky apod. Více než desetina dotázaných vítá více linek nízkopodlažních autobusů MHD a dále park s bruslařskými dráhami. Více než desetina si myslí, že by mělo přibýt bezbariérových přístupů do veřejných budov např. na poštu, do spořitelny, na radnici do Kulturního domu a obchodů.

Podívejme se, které projekty spíše preferuje mládež ve srovnání s dospělými – školní autobus a hudební klub. A naopak, co preferují dospělí ve srovnání s mládeží – park s dětským hřištěm, nekuřáckou kavárnu. V případě ostatních projektů se preference mládeže a dospělých od sebe významně neliší.

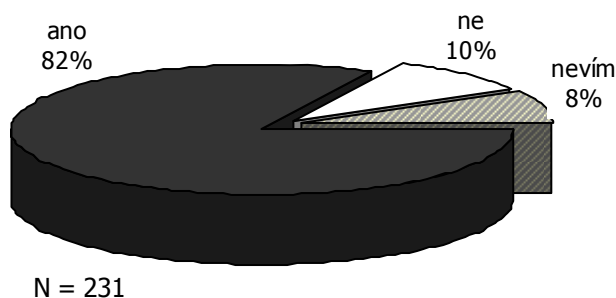
Graf č. 29 – Čím zlepšit život rodinám s dětmi, sociálně slabším rodinám a mládeži

4. Problematika drog ve městě

Tato kapitola je věnována problematice a nebezpečí drog ve městě. Obzvláště cenné jsou zde názory samotné mládeže, dětí žijících nebo studujících v Bystřici. Ve městě funguje projekt Nadosah – centrum prevence (dříve D-STOP), který má samozřejmě drogovou problematiku lépe zmapovanou, ale prostřednictvím tohoto dotazníku jsme se snažili odhalit pohled mládeže a rodičů na tuto problematiku.

Vzhledem k aktivitám Nadosah – centra prevence je patrné, že problémy s drogami zde jsou. A to si uvědomuje většina dotázaných, čtyři pětiny jsou přesvědčeny o tom, že děti a mládež přímo v Bystřici jsou ohroženy drogami, ať již se jedná o alkohol, tabák nebo nealkoholové drogy (měkké či tvrdé). Desetina dotázaných si myslí, že tu takový problém není a necelá desetina nedokáže odpovědět, není rozhodnuta.

Graf č. 30 – Jsou děti a mládež v Bystřici ohroženy drogami

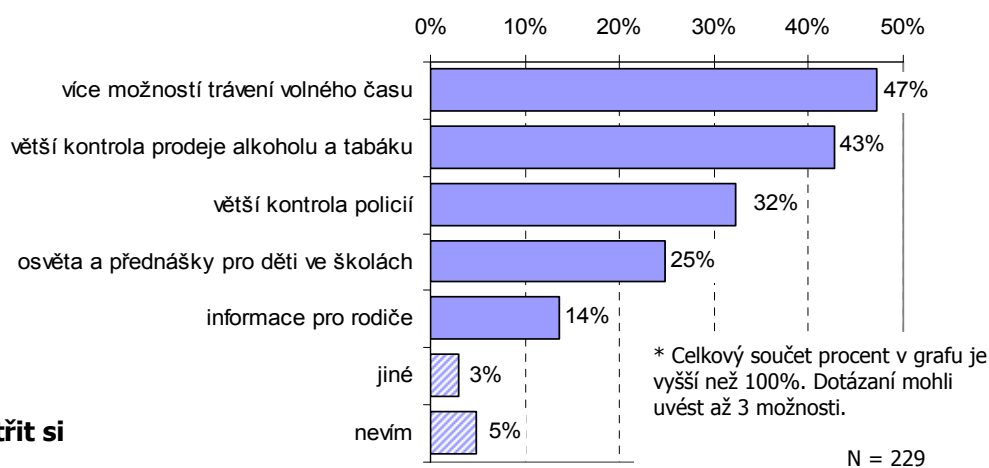
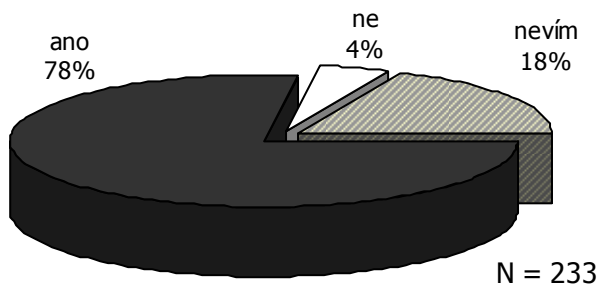
Podívejme se, nakolik se liší vnímání nebezpečí drogy mezi dospělými a studenty. Obecně můžeme říci, že s rostoucím věkem roste i uvědomění si hrozby drog.

Dále jsme si dotazovaný vzorek rozdělili na dvě skupiny – mládež, vesměs studenti gymnázia ve věku cca do 19 let (včetně) a ty ostatní, říkáme jim pro zjednodušení dospělí. Přestože si sami studenti ohrožení drogami uvědomují ve velké míře – 77% z nich. Dospělí jsou ještě skeptičtější a ohrožení si uvědomuje 86% z nich.

Častěji tuto hrozbu vnímají „dospělí“ žijící přímo v Bystřici ve srovnání s „dospělými“ z okolních obcí. S vyšším stupněm vzdělání roste i podíl dospělých vnímajících drogy jako ohrožení pro bystrické děti a mládež.

Vzhledem k tomu, že tak velký podíl dotázaných si uvědomuje ohrožení bystrických dětí drogami, nás dále zajímalo, jak by se dala tato situace zlepšit, jak této hrozbě předcházet.

Podle výpovědí dotázaných je nejdůležitější naplnění volného času dětí a mládeže, vytvořit ve městě dostatečnou nabídku možností trávení volného času – toto řešení jako prevenci navrhuje téměř polovina dotázaných, jsou to o trochu častěji dospělí než samotná mládež a také jsou to častěji ženy, kdo si uvědomuje potřebu náplně volného času. Další navrhovanou možnou prevencí (podle cca dvou pětin dotázaných) je větší kontrola prodeje alkoholu a tabáku. I tuto možnost o něco častěji navrhují dospělí oproti mládeži. Třetina dotázaných vidí řešení problému v intenzivnější práci policie, a to navrhují především dospělí (polovina z nich) zatímco mezi mládeží je to jen pětina. Dalším možným způsobem prevence je dostatek informací, a to jak pro děti, tak i pro jejich rodiče. Viz graf č. 31. Objevuje zde také varianta odpovědi „jiné“, kdy sami dotázaní navrhovali vlastní řešení a tady se shodují, že velmi důležitou roli sehrává rodina, rodinné zázemí a přístup a péče rodičů.

Graf č. 31 – Jak zmírnit ohrožení mládeže drogami**Graf č. 32 – Je možné opatřit si drogy v Bystřici?**

Více než tři čtvrtiny dotázaných vnímají hrozbu drog velmi reálně a jsou přesvědčeny, že děti a mládež si mohou nealkoholové drogy opatřit přímo na území Bystřice popřípadě v okolí. Necelá pětina dotázaných nedokáže říci, zda je možné nealkoholové drogy opatřit v městě a jen malý podíl dotázaných (4%) si myslí, že v Bystřici jsou

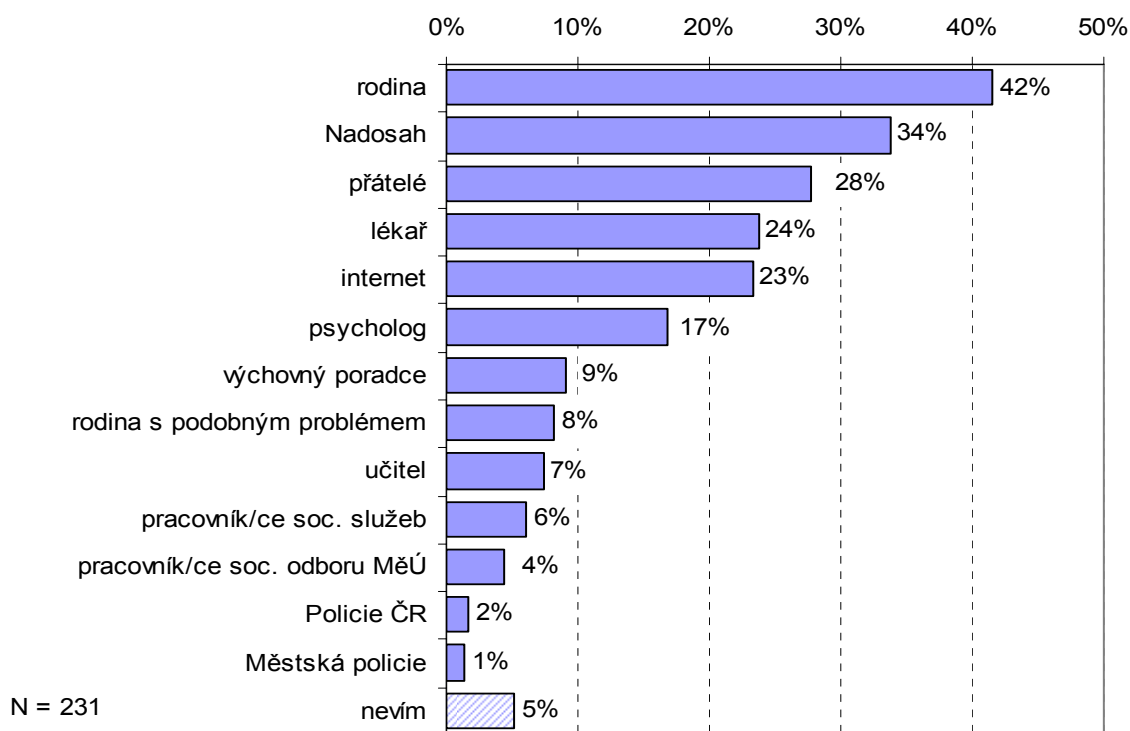
jejich děti uchráněny, drogy si zde opatřit nemohou.

O tom, že je možné opatřit si nealkoholové drogy přímo v Bystřici jsou častěji přesvědčeni dospělí (84%) než mládež (73%).

Vzhledem k tomu, že jak dospělí tak i samotní studenti otevřeně přiznávají hrozbu a snad i dostupnost drog, zajímalo nás, kam by se obrátili o pomoc, kdyby potřebovali zjistit, jak postupovat v případě, kdy se tento problém dotkne jich samotných nebo jejich rodiny.

Nejčastěji by dotázaní hledali pomoc a radu v rámci své rodiny - více než dvě pětiny. Vzhledem k dostupnosti profesionální pomoci přímo ve městě by třetina dotázaných hledala pomoc v Nadosah – centru prevence. Dalšími uváděnými možnostmi pomoci v případě ohrožení závislostí jsou pomoc přátel, lékař, využití internetu nebo psycholog. Další viz graf č. 33.

Graf č. 33 – Kam byste se obrátil o pomoc?

Samotní studenti by nejčastěji hledali pomoc a radu v rámci své rodiny (51% z nich), dále mezi přáteli (35% z nich) a nebo na internetu (29% z nich). Zatímco dospělí by se nejčastěji obrátili na Nadosah – centrum prevence (46%), což svědčí o dobrém povědomí o tomto centru mezi rodiči dětí. Dále by hledali pomoc u lékaře (32%) a také v rámci své rodiny (32%).

V centru Nadosah by častěji hledali pomoc místní – obyvatelé Bystřice a obyvatelé okolních obcí by se zase častěji obrátili s prosbou o radu na své přátele. S vyšším dosaženým vzděláním klesá podíl dotázaných, kteří by hledali radu a pomoc v rámci rodiny. Dotázaní z neúplných rodin (jeden rodič s dětmi) by častěji než dotázaní z úplných rodin hledali pomoc v Nadosah. Zatímco zástupci úplných rodin by častěji spoléhali právě na rodinu a své přátele.

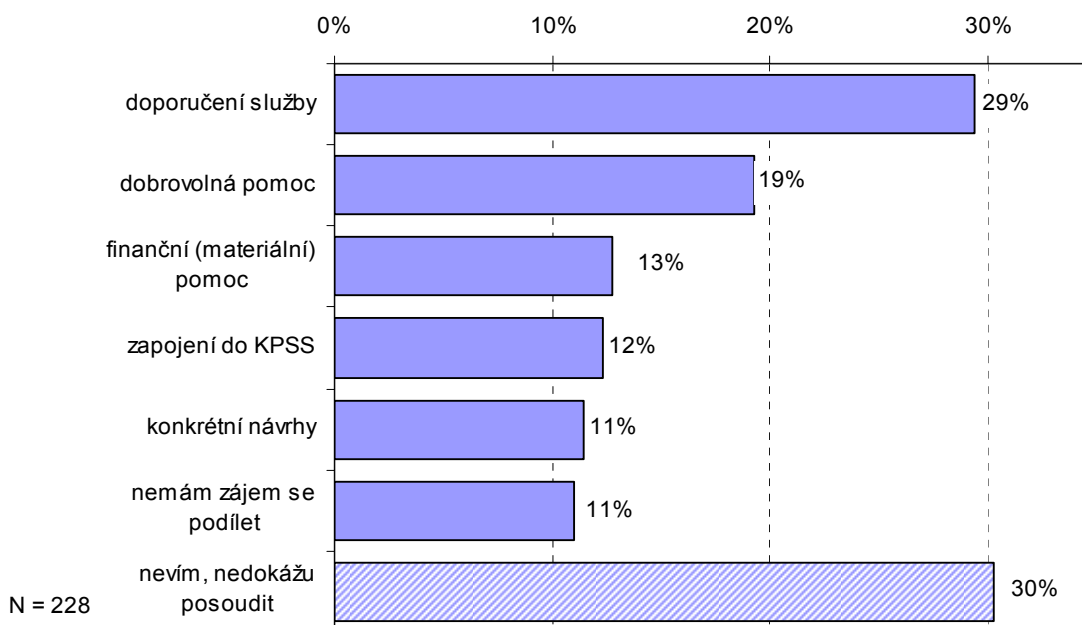
5. Osobní podíl na zlepšení sítě sociálních služeb v Bystřici n.P.

Stejně jako v případě seniorů a zdravotně postižených obyvatel Bystřice a okolí, tak i v případě mládeže, rodin s dětmi a osob v přechodné krizi a nouzi se sociální odbor Městského úřadu BnP snažil zjistit, co tyto cílové skupiny postrádají, co je trápí, jak jim pomoci a jak zkvalitnit jejich život. Takže závěrem dotazování bylo také zjišťováno, zda mají sami dotazovaní možnost a chuť nějakým způsobem se podílet na zlepšení nebo rozšíření sítě sociálních služeb v Bystřici.

Více než čtvrtina dotázaných by volila spíše pasivnější možnost, a to doporučení služby svým přátelům a známým, čímž by mohli přispět k lepší informovanosti a jak již bylo zmíněno, tento způsob informování je nejrozšířenější. Poměrně velký podíl dotázaných – cca pětina – by se mohla věnovat dobrovolné práci v organizacích sociálních služeb. Přibližně desetina by byla ochotna přispět finanční popřípadě materiální pomocí, rovněž cca desetina by se ráda aktivně zapojila do veřejného plánování sociálních služeb a spolupodílela se na diskusi o budoucnosti sociálních služeb ve městě Bystřice n.P. Další desetina dotázaných má konkrétní návrhy na zlepšení služeb, které by předali přímo poskytovatelům. Téměř třetina však zatím nedokáže posoudit, zda a jak se zapojit do rozvoje a zlepšení sítě sociálních služeb ve městě.

Pozitivním zjištěním je rozhodně fakt, že dobrovolnou pomoc nabízejí stejně často studenti jako dospělí.

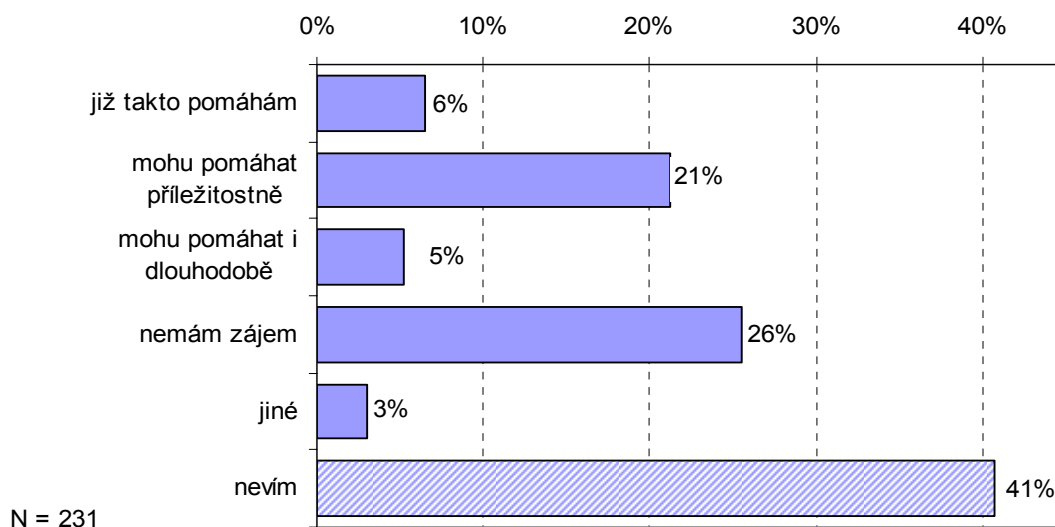
Graf č. 34 – Zapojení se do rozvoje a zlepšení sítě sociálních služeb

Většina poskytovatelů sociálních služeb by jistě uvítala ve svých řadách dobrovolníky, kteří by mohli po zaškolení poskytovat uživatelům-seniorům pomoc např. formou doprovodu k lékaři nebo na úřad, obstarávat nákupy a drobné pochůzky, nebo plnit funkci společníka. Jedná se o činnosti, které nevyžadují odbornou kvalifikaci, jsou uživateli žádané a poskytovatelé často nejsou schopni naplnit jejich potřebu pouze prostřednictvím svých zaměstnanců. S pomocí dobrovolníků, ochotných pomáhat potřebným občanům, by bylo možné poskytovat služby v širším rozsahu a pro větší počet uživatelů. Nebo se může v rámci dobrovolnictví jednat o vzájemnou výpomoc např. při svozu dětí na kroužek a zpět, příležitostné hlídání dětí apod.

Jak vyplývá z následujícího grafu, pětina dotázaných nabízí příležitostnou dobrovolnou pomoc. Méně než desetina dotázaných již jako dobrovolník při poskytování sociálních služeb pomáhá. Čtvrtina dotázaných o takové aktivity nemá zájem a dvě pětiny dotázaných se nedokázaly rozhodnout, doposud o tom ještě nepřemýšlely. Pozitivní je, že svou pomoc nabízejí studenti stejně často jako dospělí.

Graf č. 35 – Zájem o práci dobrovolníků

Příležitostnou pomoc nabízejí častěji ženy a dívky, nejčastěji se jedná o lidi ve věku 27 – 39 let a trochu překvapivě o trochu častěji obyvatelé okolních obcí než místní.

III. Shrnutí

Senioři a zdravotně postižení

▲ Mezi seniory a zdravotně postiženými obyvateli města nejlépe fungují „ústní“ kanály přenosu informací, blízcí lidé nebo ti „zkušenější“ přibližují ostatním možnosti a nabídku stávajících služeb.

Nejčastěji se dotázaní o nabídce služeb, které jim pomohou usnadnit a zkvalitnit život, dozvěděli od organizace sdružující osoby se zdravotním postižením a od svých přátel. Třetím nejfrekventovanějším zdrojem informací jsou pracovníci organizací, které poskytují podobné služby. A v neposlední řadě jsou cenné informace a rady od „zkušenějších“ kolegů, od lidí s podobným problémem.

▲ Pokud by měli dotazovaní senioři a handicapovaní lidé vybrat možnosti, jak zlepšit informovanost o systému stávajících služeb ve městě i o nově zřizovaných službách, navrhuje největší podíl dotazovaných možnost vytvoření jednotného informačního centra, které by poskytovalo informace o všech sociálních službách. Radniční zpravodaj Noviny Bystřicka je zřejmě dobře dostupný všem, a tak by dotázaní uvítali více informací o sociálních službách, jejich nabídce, o nově zřizovaných službách a podobně na stránkách zpravodaje. Vzhledem k tomu, že naše cílová skupina uživatelů pravidelně dochází k lékařům, byla by pro ně užitečná možnost získat informace ohledně nabídky sociálních služeb přímo u svého lékaře, ať již praktického či odborného.

▲ Většinu dotázaných seniorů a handicapovaných lidí nejčastěji trápí pochůzky po úřadech a návštěvy u lékaře. Dále se velmi trápí tím, že se nemohou postarat sami o sebe a jsou tedy závislí na jiné osobě a často trpí osamělostí. Problémem mnohdy bývá i zajištění běžných nákupů.

Vzhledem k tomu, že velmi často je pro seniory a zdravotně handicapované lidi velkým problémem vyřízení „běžných pochůzek“, většinou by v jejich situaci pomohlo zajištění donášky nákupů, obědů, léků či pomoc nějakého asistenta.

▲ Z předběžného testování ochoty a snad i možnosti připlácet vyplynulo, že v případě, kdy by klientům nebo zájemcům o některou ze služeb pro seniory či handicapované osoby byla nabízena služba ve vyšší kvalitě, „šitá klientům přímo na míru“, ale také za vyšší cenu než doposud, převládá mezi dotazovanými pozitivní přístup k platbám. Čtvrtina dotázaných by si bez výhrad za další rozšíření a zkvalitnění služby připlácela a další čtvrtina i přes některé výhrady, se rovněž nestaví k platbě negativně.

▲ „Naši“ dotázaní postrádají ve městě dobře dostupný a kompletní zdroj informací o sociálních službách - uvádí, že by uvítali „možnost získat informace o sociálních službách a dávkách na jednom místě“.

▲ Senioři a handicapovaní občané postrádají ve městě některé sociální služby: třetina dotázaných by kvitovala 24-hodinovou pečovatelskou službu v Domě s Pečovatelskou službou, pětina by uvítala rehabilitační cvičení provozovaná přímo v jejich domácnosti. Přibližně desetina projevila zájem o „Handicap taxi“ – placenou dopravu po městě i mimo, v podstatě by šlo o pronájem vozidla s řidičem za rozumnou cenu, dále o stacionář pro tělesně a mentálně postižené klienty a o poradenství pro diabetiky.

▲ Jednoznačně dotázaní senioři a handicapovaní lidé preferují pomoc terénních služeb v jejich domácnostech event. v bytech zvláštního určení. Téměř dvě třetiny dotázaných upřednostňují život ve vlastní domácnosti s využitím pomoci sociálních služby a eventuálně rodiny. Více než desetina dotázaných by pro sebe volila život v domě s pečovatelskou službou.

▲ Mezi návrhy na celkové zlepšení života „naši“ cílové skupiny ve městě byl nejčastěji podpořen nápad zřídit více laviček na území města – vytvoření odpočinkových zón. Dále by lidem usnadnilo pohyb po městě více linek MHD s nízkopodlažními autobusy. Dotázaní také nehodnotí příliš pozitivně bezbariérové vstupy do veřejných budov, obchodů a restaurací, podle jejich názoru by se stav a počet bezbariérových přístupů měl zvýšit. Dalším problémem jsou bezbariérové přechody pro chodce a někteří dotázaní postrádají bezbariérové WC.

Rodiny s dětmi a mládež

⤴ Většina postrádaných služeb ve městě patří spíše ke „komerčním“ službám nabízejícím různé volnočasové aktivity. Vzhledem k širokému uvědomění si ohrožení mladých lidí drogovými závislostmi, jsou i tyto služby z hlediska prevence ve městě velmi důležité. Téměř dvě třetiny dotázaných by uvítaly slevy pro studenty do místních sportovišť. Více než polovina dotázaných postrádá ve městě kino a zimní stadion. Nutno poznamenat, že vzhledem k době dotazování uprostřed zimy, je zájem o zimní stadion pravděpodobně o něco vyšší. Dvě pětiny dotázaných by ocenily vznik centra brigád a zprostředkování práce pro studenty.

⤴ Další postrádané služby jsou vesměs pro rodiny s malými dětmi a jejich poptávku by mohlo uspokojit Centrum pro rodiče s dětmi Kopretina

⤴ K lepší informovanosti o stávajících i nových službách by podle více než dvou pětín dotázaných přispělo více informací na internetové stránce města, více informací v radničním zpravodaji Noviny Bystřicka a vytvoření jednotného informačního centra, které by poskytovalo informace o všech sociálních službách a dávkách. Ovšem v rámci „naší“ cílové skupiny se věnujeme více komerčním službám nabízejícím volnočasové aktivity, informace o nich a jejich akcích by tedy mohlo ve větší míře poskytovat stávající informační centrum.

⤴ Jak zlepšit život ve městě rodinám s malými dětmi a samotné mládeži. Co ještě nabídnout pro smysluplné vyplnění volného času? Největší podporu si získaly: nápad zřídit multifunkční hřiště a sportovní plochy pro –náctileté, park s dětským hřištěm a školní autobus svázející děti z okolních obcí do škol a zpět. Vzhledem k dotazování v zimním období si rodiče pohybující se po městě s kočárky nebo malými dětmi bez kočárků přejí lepší údržbu chodníků.

⤴ Vzhledem k aktivitám Nadosah – centra prevence je patrné, že ve městě problémy s drogami jsou. A to si uvědomuje většina dotázaných, čtyři pětiny jsou přesvědčeny o tom, že děti a mládež přímo v Bystřici jsou ohroženy drogami, ať již se jedná o alkohol, tabák nebo nealkoholové drogy (měkké či tvrdé). Této hrozbě lze předcházet dostatečnou nabídkou volnočasových aktivit pro děti a mládež ve městě a větší kontrolou prodeje alkoholu a tabáku ve městě.

⤴ Více než tři čtvrtiny dotázaných vnímají hrozbu drog velmi reálně a jsou přesvědčeny, že děti a mládež si mohou nealkoholové drogy opatřit přímo na území Bystřice popřípadě v okolí.

⤴ Kde by tedy v akutním případě hledali pomoc samotní studenti či jejich rodiče? Nejčastěji by dotázaní hledali pomoc a radu v rámci své rodiny, dále vzhledem k dostupnosti profesionální pomoci přímo ve městě by hledali pomoc v Nadosah – centru prevence. Někteří by očekávali radu a pomoc od přátel, lékaře, psychologa nebo by hledali rady a tipy na internetu. Samotní studenti by hledali pomoc nejčastěji v rámci své rodiny a dále mezi přáteli, zatímco dospělí/rodiče by se nejčastěji obraceli na profesionály v Nadosah – centru prevence či na lékaře.

⤴ Nejen mezi rodinami s dětmi, ale i mezi seniory a zdravotně postiženými je dostatek prostoru pro práci dobrovolníků. Méně než desetina dotázaných již jako dobrovolník při poskytování sociálních služeb pomáhá. Pětina dotázaných představitelů rodin a studentů nabízí příležitostnou dobrovolnou pomoc. Pozitivní je, že svou pomoc nabízejí studenti stejně často jako dospělí.